

„Ferenc pápa tehát egy kicsit a miénk is. Hadd ne legyen a 21. században eretnecség ezt kijelenteni! A magam részéről jó érzéssel tölt el, hogy lehet, de nem feltétlenül kell mindenben azonosulnom vele.”

Mire elég tizenégy óra? ▶ 3. oldal

„A kollektív bűnösség elve a 20. században a különösen szégyenteljes politikai kellekek közé tartozott, amelyre keresztyén teológiai és etikai alapon csak teljes megvetéssel és elutasítással tekinthetünk.”

A kitelepített magyarországi németekre emlékeztek ▶ 5. oldal

„Kolozsváron tanuló, illetve ott élő evangélikus egyetemista fiatalok szervezete a Collegium Lutheranicum, melyet alapítói azzal a céllal hoztak létre, hogy a közös keresztyén értékeket lutheránus formában éljék meg.”

Zarándoklat a forráshoz ▶ 13. oldal

Asztalközösség ▶ 3. oldal
Nemzeti ünnep határtalanul ▶ 6. oldal
Liturgikus teológia ma ▶ 7. oldal
Nagyheti stációk ▶ 8–9. oldal
Kihez tartozol? ▶ 11. oldal
Sebezhetővé lenni ▶ 12. oldal

„SAJÁT FELEKEZETI BECSVÁGYUNKAT MEGZABOLÁZNI!”

Negyven éve írták alá a leuenbergi konkordiát

Ünnepi konferencia az Evangélikus Hittudományi Egyetem kápolnájában

▶ Az európai protestáns egyházak konkordiáját – röviden: leuenbergi konkordiát – negyven évvel ezelőtt, 1973. március 16-án írták alá Svájcban, a Bern közelében fekvő Leuenbergben. Az egyezmény a reformátori egyházak között több száz éve fennálló megosztottságot „a megbékélt sokféleség” elve alapján szüntette meg, és az aláíró felekezetek között létrejött a szószék- és úrvacsorai közösség. Az evangélikus, református és előreformátori egyházakhoz 1997-ben csatlakozott a metodista egyház, így mára 107-re nőtt az egyezményt aláíró egyházak száma. Am a négy év-tized nem csupán számbeli növekedést és tanításbeli egyetértést hozott: az egységes alapokon álló egyházközösség – 2003-tól Európai Protestáns Egyházak Közössége (német rövidítése: GEKE) néven – egyre érzékenyebben és határozottabban foglalkozik szociális és politikai kérdésekkel, hogy a protestáns értékeknek így is hangot adhasson Európa-szerte.

BALLA MARIÁ FELVÉTELE

A zsúfolásig megtelt kápolnában az ünnepélyesség és az összetartozás tudata olyan légkört teremtett, amelyben a sokszor személyes hangvétel a tudományos igényű előadásokat nem gyengítette, hanem inkább még hitelesebbé tette. Sztupkai Mihály metodista lelkipásztor nyitóáthítatában az egyházakat és a társadalmat egyaránt nyomasztó terhek felismerésének szükségességét és a közös teherhordozás felelősségét hangsúlyozta. Meggyőződése szerint az Európai Protestáns Egyházak Közössége Krisztus törvényének betöltése jegyében végzi munkáját, amihez a problémák krisztusi lelkiületű kezelésének, a közösségépítésnek is társulnia kell.

Az áhítatot követően Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi osztályának vezetője, a GEKE alelnöke kapott szót. Rámutatott: mintegy négyszázötven évnek kellett elteltnie a reformáció megindulása óta ahhoz, hogy 1973-ban aláírhas-sák a protestáns felekezetek konkordiáját, jóllehet Magyarországon már korábban születtek hasonló dokumentumok evangélikusok és protestánsok között, így az 1830-as abaúj-kéri és az 1833-as nagygeresdi egyezmény. Mindennek tanulsága: „A diaszpóralét nemcsak hátrány, hanem előny is lehet” – fejezte be gondolatait az előadó.

▶ Folytatás a 4. oldalon

Különös békemenet

■ VÉGHELYI ANTAL

Lukács evangéliuma szerint Jézus a virágvasárnapi bevonulás alkalmával mondja az öt hozsannával fogadó Jeruzsálemről: „Bár felismerted volna ezen a napon te is a békességre vezető utat! De most már el van rejtve a szemeid elől. Mert jönnek majd reád napok, amikor ellenségeid sáncot húznak körülötted, körülzárnak, és mindenfelől szorongatnak; földre tipornak téged és fiaidat, akik benned laknak, és nem hagynak belőled követ kövön, mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét.” (Lk 19,42–44)

A számarháton bevonuló Jézus Jeruzsálem lakóinak a békességre vezető utat mutatta meg. De a város – amelyet a benne lévő szentély miatt az Isten városaként is emlegettek – nem ismerte föl meglátogatása idejét. Pedig Jeruzsálem lakói nagyon is várták az Úr látogatását! Várták Ézsaiás próféciájának beteljesülését: „Magas hegyre menj föl, ki örömhírt viszel Sionnak, kiáltás erős hangon, ki örömhírt viszel Jeruzsálemnek! Kiáltás, ne félj! Mondd Júda városainak: Itt van Istenetek! Az én Uram, az Úr jön hatalommal, karja uralkodik.” (Ézs 40,9–10)

Jeruzsálem lakói azonban nem ismerték fel Jézusban a hatalommal érkező Urat. Pedig akkor találtak volna rá a békesség útjára, ha mint királyukhoz, hozzá csatlakoznak. E helyett úgy tekintettek rá, mint akinek semmi hatalma sincs. Később sértésnek vették, amit a kereszten a Pilátus által Jézus feje fölé tetetett táblán olvashattak: „A názáreti Jézus, a zsidók királya.”

Pedig a városba érkező és nem sokkal később a keresztre induló Jézus valóban az a hatalmas Úr volt, akiről Ézsaiás jövendölt. A város lakói azonban másként gondolkodtak a hatalomról. Azt gondolták, a hatalom a római légiók és a császár helytartójáé, akinek csak egy szavába kerül, hogy bárkit keresztre feszítsen. Akit viszont keresztre lehet vonszolni, annak nincs semmi hatalma. Azt gondolták, ha Jézus lenne az igazi Messiás, akkor ő feszítené keresztre Pilátust és a rómaiakat.

A virágvasárnap hozsannával fogadott különös békemenet nagy-pénteken a Golgotára vezető úton folytatódik. Mert soha nem a másokat keresztre vonszolók járnak a békességre vezető úton, hanem azok, akik – bár lenne hatalmuk, hogy elkerüljék – hagyják, hogy keresztre vonszolják őket.

Jeruzsálem lakói azt gondolták, hogy harcban állnak a rómaiakkal, de békességre vezet az Isten. Valójában Isten állt harcban, anélkül hogy ennek tudatában lettek volna.

Mintegy negyven évvel később Titus légiói teljesítették be végzetüket, ami abból eredt, hogy virágvasárnap a békesség útját elvették. A ke-

resztre induló Krisztusban nem ismerték fel az őket meglátogató hatalmas Istent, hanem szembefordultak vele, és elvették, mivel – várakozásukkal ellentétben – nem hirdetett harcot a rómaiak ellen.

Isten újszövetségi népének, az egyháznak kétezer éves történelme során sok olyan vezetője volt már, akire úgy tekintettek, mint „aki az Úr

Mert soha nem a másokat keresztre vonszolók járnak a békességre vezető úton, hanem azok, akik – bár lenne hatalmuk, hogy elkerüljék – hagyják, hogy keresztre vonszolják őket. Jeruzsálem lakói azt gondolták, hogy harcban állnak a rómaiakkal, de békességük van Istennel. Valójában Istennel álltak harcban, anélkül hogy ennek tudatában lettek volna.

nevében jön”, hogy az egyház hajóját a viharból csendes és békés vizekre kormányozza. Voltak köztük, akiket – a szó képletes értelmében – később keresztre feszítettek. Megtehették, mert a virágvasárnap számaron érkező hatalmas Úrhoz hasonlóan nem rendelkeztek világi fegyverzettel, hanem csak a Szentlélek hatalmára hagyatkozva, az ige erejével kormányozták Isten rájuk bízott nyáját.

De voltak olyanok is, akik a világi hatalom eszközeinek használatától sem visszariadva – szintén képletes értelemben –, sietve keresztre feszítették mindenkít, aki a legcsekélyebb mértékben is ellent mert mondani nekik. Tevékenységük nyomán mély és fájó, emberi igyekezettel begyógyíthatatlan szakadások keletkeztek az egyház mennyben megdicsőült Fejének, a Krisztusnak földi testében.

Római katolikus testvéreink a napokban választották meg Róma új püspökét, Ferenc pápát, aki a lélekszámát tekintve legnagyobb keresztyén egyház első számú vezetője lesz az elkövetkező időkben. Ma még nyitott kérdés, hogy kormányzása alatt a sokféle válsággal küzdő nagyobbik testvéregyházunk megtalálja-e és vállalja-e a virágvasárnap szelíden érkező és Isten akaratának engedelmeskedve a keresztre felinduló Krisztus békességre vezető útját, amely ma is az Istennel való megbékélés, a valódi békesség egyetlen útja.

A szerző evangélikus lelkész, az Evangélikus Élet A vasárnap igéje rovatának vezetője

Oratio œcumenica

Jézusunk! Ünneplő, hallelujázó tömeg köszöntött téged azon a virágvasárnapon Jeruzsálemben. Alázatos királyként, számárháton érkezted, hogy beteljesítsd, ami rád bízott. A hozsannázók még nem sejtették, hogy az utolsó földi utad ez, amely Jeruzsálemben vezetett. Ők éljeneztek, győzelmes Messiást láttak benned, földi reményeik megvalósítóját. Csupán néhány óra telt el, és ugyanaz a nép hamarosan a dicshimnuszok helyett gúnyolni kezdett, „Feszítsd meg”-et kiáltott, és csalódása után már a következő győzelmes Messiást kezdte várni. Könyörülj rajtunk, hogy mi felismerhessük: te jöttél értünk, és egyedül benned van igazi örömünk, reménységünk.

Ezen a vasárnapon újra megérkezted hozzánk. Szelíden, alázatosan jöttél. Szeretnénk eléld lépni a csendben, és hálát adni neked, hogy nem feledkezel meg rólunk, hanem szeretettel, hűséggel jössz hozzánk. Köszönjük, hogy hallhattuk szavadat, és öröm ébredt szívünkben. Köszönjük, hogy úgy tekinthetünk rád, mint aki a halálán győztes, egyetlen, igazi Messiás vagy. Nem földi, szűk látókörű reményeink beteljesítője, hanem életet hozó nagy Király.

Kérünk, add, hogy ezt mindig hinni, élni és hirdetni tudjuk. Segíts minket, hogy igazi örömet vigyünk a szomorkodóknak, bátoríthassuk a félelemben, csüggedésben élőket, szerethessük azokat is, akiket olyan nehéz szeretnünk. Áldj meg minket jelenléted életújító erejével.

Vigyázz, kérünk, vézű földünkre, ahol földi uralkodók, nagy hatalmú politikusok vívják ki maguknak népek, tömegek ünneplését vagy félelemben gyökerező tiszteletét. Hamis igazságokért folytak embertelen háborúk, ártatlanok szenvednek a gyűlölet megannyi kifinomult fegyverétől. Hozd el, kérünk, a te békeségedet! Indíts minket, tanítványaidat, hogy a béke követi lehessünk ott, ahol élünk, ahová állítasz bennünket. Adj alázatot, hogy ne erőszakkal, önzően, hanem Lelked erejével szolgálhassuk embertársainkat.

Ezen a vasárnapon külön is köszönjük hozzád hazánkért, népünk minden tagjáért – határon innen és túl. A te kezdedbe tesszük le jelenünket és jövőnket. Kérünk, adj nekünk ebben az állandóan változó, nyugtalan világunkban lelki tisztaságot, belső békeséget, felelősségtudatot és nagy-nagy szeretetet, hogy ne tévesszük szem elől az igazi célt: a te országodat.

Hallgass meg minket, amikor együttes és egymásért a téled tanult imádsággal fohászunk: „Mi Atyánk...”

SEMPER REFORMANDA

„Lehet-e ugyanis ember önteltebb annál, mint amikor azt meri állítani: tiszta minden gögtől s bűnös hajlamtól? Az ilyenfajta lelki önteltség valóban a legalábbvaló és legmélyebb vétek, hiszen még a pusztán testi és emberi hajlamoktól sem tiszta. Ezért soha egyetlen szent sem volt annyira vakmerő, hogy magáról azt állítsa: az ő bölcsessége és igazságossága saját szemében »semmi«; sokkal inkább valamennyi szent önmagával perlekedik, és veszekszik e dolgokról.”

➤ Luther Márton:

A hét bűnbánati zsoltár utószava (Weltler Ödön fordítása)

2013 virágvasárnapján nem az ünnep megszokott evangéliuma csendül fel a szószéken. Nem hallunk a profétai jövendölést beteljesítő, számárháton történt bevonulásról, sem a pálmáigakat lengető, hozsannát éneklő ünnepi sokaságról. Helyette előttünk áll egyrészt Jézus mennyből való, halálos küldetése, majd az ördögösséget szimatoló gyanakvók és a tátott szájú ámuldozók: utóbbiak szívében csendesen és ember számára követhetetlen módon nyilatkozik a hit bimbója.

Méltó bevezetése ez az ige a nagyhétnek, hiszen félreérthetetlenül bontakozik ki belőle a halálára készülő, Istennek engedelmes, elrejtettségében is dicsőséges Krisztus.

Krisztus küldetése emberi ésszel felfoghatatlan: oda kell adnia az életét. Jaj nekünk, ha félreértjük ezt a mondatot, mint ahogyan olyan sokan akadtak már az egyház története során, akik – valamely emberközpontú koncepció által vezérelve vagy egyszerűen csak tudatlanságból – így tettek, és virágvasárnapon mindössze az „alázatosan”, „szegényen”, „csak számárháton” Jeruzsálemben vonuló, „csendes” és „szerény” Jézust látták-láttatták. (Aki mellesleg éppen a zakariási jövendölést beteljesítő kapott számárhátra az Olajfák hegyének tövében!)

Jézus halála azonban nem az erőről és a hatalomról lemondani tudás örök szép példája, hanem éppenséggel maga az erő és a hatalom! Neki hatalma van odaadni az életét, mint ahogyan azt visszavenni is. Mindvégig hatalommal bír, tudatosan alakítja Ura a vele és körülötte történő eseményeknek. A diadalmos virágvasárnapi hozsannázástól nagypénteki véres elárvultságáig nem történnek vele a dolgok, hanem *irányítja* őket! Beteljesíti Atyja akaratát, tőle kapott küldetését.

BŐJT 6. VASÁRNAPJA (PALMARUM) – JN 10,17–21

„Királyod jön hozzád!”

Így válik nyilvánvalóvá a profétai jövendölés igazsága: bizony, királyunk jön hozzánk számárháton ülve! Érkezik, hogy átvegye a királyságát, a hatalmat, az uralmat a szívünkben.

Elképzelhetjük, hogy a főpapok vagy éppen a rómaiak milyen gyanakvással kísérték azt a népünneplőnek, de akár tüntetésnek is felfogható messiási bevonulást, amelyet az utca rendezett Jézusnak. Bizony, félhettek, mert Krisztus érkezése egyértelművé teszi: itt csak neki van hatalma. De bár ez a hatalom valóban trónokat dönt le – ahogyan azt már édesanyja is megénekelte harminc-egynéhány évvel korábban (Lk 1,52) –, Jézus nem egy trónon, hanem a kereszten válik egyeduralmúvá. Végzetesen tévedünk, ha valami mást gondolunk róla!

Krisztus életet odaadó, majd visszavető hatalma mögött ott áll az Atya szeretete. Jézus nem ötlesterűen teszi, amit tesz, még kevésbé valamiféle emberi elvárásoknak megfelelően, hanem az Atya akaratának alávetve magát. Virágvasárnapon nekünk is meg kell tanulnunk ezt. Jézus környezetében sokféle elképzelés élhetett az ő személyéről és szerepéről: gyaníthatjuk, hogy az evangéliumok ezeknek csak egy-két szeletét őrizték meg az utókor számára.

Nehezen megfeythető, hogyan történhetett meg, hogy akit vasárnap palmaágakkal és hozsannával fogadott a nagyváros, arra pénteken reggel öklüket rázva „Feszítsd meg!”-et kiáltott a vérgőzös tömeg. Pedig nyilvánvaló, hiszen az akkoriak sem voltak mások, mint mi: nekik is csak olyan Messiásra volt szükségük, ami-

lyet a saját érdekeik szerint jónak láttak, nem pedig olyanra, amelyet az Atya kegyelmesen elküldött a názáreti Jézus személyében.

És ma hogy vagyunk ezzel? Ha értetlenül is, de alávetjük magunkat az Atya akaratát a kereszten teljesítő Krisztusnak, rábízva életünket, sorunkat, üdvösségünket az ő cselekvésére, vagy pedig a magunk képére igyekszünk őt formálni, ha pedig ez nem sikerül – márpedig nem sikerülhet –, akkor hátat fordítunk neki, és méltatlankodva akár még a vesztét is kívánjuk? Pedig az Atya is éppen azért szereti őt, mert olyan, amilyen.

Virágvasárnap örömhíre így hangzik: az Atya szeretetét, jóindulatát mi is a magunkénak tudhatjuk, ha az általa küldött hittel olyannak fogadjuk, amilyen valójában – a kereszten életét adó megváltónak. Nem kevesebbnek, nem emberközeliőbbnek, nem közérthetőbbnek, hanem olyan-
nak, amilyen.

Krisztus hatalma sohasem marad válasz nélkül: aki szembesül vele, abból feltétlenül kivált – kiprovokál! – valamilyen reakciót. Nem lehet mellette közömbösen elmenni. Némelyikünk talán mindössze így vélekedik róla: ördögös és megszállott, miért is foglalkozom vele? Másokban pedig megerősödhet a meggyőződés: nem megszállott ember ez, hanem Isten keze munkálkodik általa.

Jó, ha tisztában vagyunk vele: a természetes emberi reakció az előbbi. Az utóbbi Isten elmondhatatlan csodája. Tudniillik hogy az ő jelenlétében, Lelkének erejével némelyekben, hol sokakban, hol kevesekben,

A VASÁRNAP IGÉJE

hol halkabban, hol harsányabban, de felhangzik a hitvallás: Jézus az Isten Fia, aki Isten ujjával, hatalmával és irgalmával nyitja meg a hitetlenek szemét megtartó, vigasztaló, szabódító hitre.

Arra a bizodalmas hitre, amelynek forrása a kereszten, ahol Krisztus az Atya akaratából, a maga hatalmával élve odaadta az életét, hogy a harmadik napon visszavegye soha nem álmódott, soha nem tapasztalt dicsőséggel. Arra a hitre, amely felül-emelkedik a talán emberi elvárások által keltett hozsannázáson, és bár nap mint nap meg kell harcolni érte, mégsem csak múltó élmény marad az emlékezetünkben, hanem az Isten Fiával való élő, erőt adó, reménységet ajándékozó, valóságos közösség.

A nagyhét mélységeinek bejárása előtt pontosan erre a hitre, erre a közösségre van szükségünk, hogy a kereszten állva ne essünk kísértésbe, hanem rácsodálkozunk Isten Jézus Krisztusban megjelent irgalmas hatalmára. A kereszten Krisztus irgalma takarja be bűneinket, a sötétség múltával pedig győzedelmes dicsősége ragyogja be az örök élet felé vezető utunkat!

■ TUBÁN JÓZSEF

Imádkozunk! Urunk! Végy bennünket büntőtől, irgalmas hatalmad oltalmába: erősítsd hitünket, újítsd meg értelmünket, hogy alázatosan és hálával fogadjuk téled mindazt, amit üdvösségünkre elkészítettél szent Fiad, Jézus Krisztus által. Amen.

A nagyhét kiemelt jelentősége az egyházi évben

➤ **Virágvasárnapi cikkünkben – kivételesen – az egyházzén túlmutató területre lépünk: röviden áttekintjük a nagyhéti liturgia ősi szimbólumait. E kitérő oka a rovatvezető személyes élménye: a nagyhét eseményeinek elmélyült befogadása kihat arra, hogyan éljük meg hitünket az egyházi év többi időszakában. Az összefoglaláshoz *Barsi Balázs – Dobszay László, „Íme, most fölmegyünk Jeruzsálemben”* című könyvét vettük segítségül (Márton Áron Kiadó, Budapest, 2001).**

Evangelikus egyházunk fontos szerepet tulajdonít az igehirdetés értelemmel való felfogásának. Ez önmagában jó dolog, de az idők folyamán azt a nem szerencsés következményt is magával hozta, hogy a szimbolikus cselekmények, a csak hit által megragadható dolgok háttérbe szorultak. Életformánk nehezen teszi lehetővé az elmélyülést és a csöndet. Pedig éppen a nagyhét olyan időszak, amelynek üzenetét enélkül csak igen töredekesen érzékelhetjük.

A nagyhét *virágvasárnap* ünnepével kezdődik. Húsvét hajnalának dicsőséges fényéből már most kapunk néhány aranyló sugarat: „*Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban.*” (Mt 21,9) A virágvasárnapi bevonulás kifejezi, hogy onnan, ahol vagyunk: az élet sűrűjéből, hétköznapijaink taposómalmából indulva egyre közeledünk Jeruzsálem felé. Ebben a vonulásban benne van Jézus egész földi élete.

A nagyhét utolsó három napját, *nagycsütörtököt, nagypénteket és nagyszombatot* (hozzászámítva a húsvéti vigíliát is) összefoglaló névvel *szent háromnapnak* nevezzük.

Nagycsütörtök tartalma nem merül ki a utolsó vacsorának, az úrvacsó-

ra alapításának megünneplésében. Egyebek mellett a bűnbocsánat emi-
nens napja is volt az egyházban, mert nagycsütörtök ad értelmet nagypénteknek. Az utolsó vacsorán és a Gecsemáné-kertben már mindaz végbement Jézus lelkében, ami nagypénteken testében is kinyilvánult.

A nagycsütörtöki istentisztelethez hozzátartozik a lábmosás szertartása, amelyet maga Jézus rendelt el (Jn 13,14–15). Nem csupán emberi szolgálattételre adott példa vagy erkölcsi tanítás ez az alázatról, hanem reveláció: az Atya kinyilatkoztatása. Jézus ugyanis az Úr, aki önként vállalja a szolga szerepét, meghatározva ezzel az egyház küldetését is.

A másik szertartás, amelyet az istentisztelet után végeznek, az oltárfosztás és oltármosság. A templom oltáráról elviszik a felszerelését, majd borral megmossák, miközben a szenvedő Messiásról szóló 22. zsoltárt olvassák vagy éneklük: „*Megosztoznak ruháimon, és köntösömrre sorsot vetnek.*” Ez valóban felidéz a szenvedő Messiás alakját, de úgy is felfoghatjuk, mint sajátos halotti szertartást: az oltár megfosztása a gyász jele, megkenése pedig a halott testnek járó végtisztesség megadása.

CANTATE

Nagypéntek titka egy mondatban így foglalható össze: „Saját fiát nem kímélte az Isten, hanem értünk, mindnyájunkért kínhalálra adta.” (Vö. Róm 8,32) A kereszten függő Jézus pontosan középen van az ég és a föld között. Felülről, Isten oldaláról nézve az emberiség tökéletes hódolatát mutatja be, alulról, a mi szemzőnkökből nézve pedig Isten végtelen irgalmát hozza el és osztja szét nekünk.

Nagypéntek kiemelt liturgikus alkalmát a passióolvasás. Az ősi rend szerint ilyenkor *János evangéliuma* kerül sorra. Lehetőségünk van arra is, hogy énekeskönyvünk K rendje szerint tartsuk a passióolvasást, amelyben odaillő énekversek tagolják az evangéliumi történetet.

Nagyszombat egy új korszak, a végső idők kezdete. Nagypéntek és húsvétvasárnap között kell lennie valaminek, ami fenntartja a hitbeli folyamatosságot a földön járó Jézus és a megdicsőült Krisztus között. Ez az összekötő kapocs pedig nem más, mint Mária hite, amelyben János is részesül. Mária hitében éppen az a csodálatos, hogy van benne homály, hogy sok mindent nem ért (mint ahogy az angyali üdvözetkor sem), mégis a hit maximumát nyújtja: tökéletesen aláveti magát annak, amit Isten tenni készül, mert hite nem arra épül, amit szemével lát, hanem az isteni ígéretekre.

Mindhárom nap előestéjéhez hozzátartozik a *lamentációs istentisztelet*. Ezen az éjszakai imaórán *Jeremiás siralmi* hangzanak el díszes, énekelte formában. A népet és a szent

várost sirató proféta végső soron a bűnbe esett emberiség összeomlása felett sír. De siratja Jézust is, akire az Úr mindezt a bűnt ráhelyezte.

A virrasztás a hűség és állhatatosság kifejezése az élő Isten iránt, ezért alapvető evangéliumi magatartás. Az eredetileg virrasztó zsolozsma megtartotta jellegzetes tételeit: egy kezdőének után következik a zoltározás szakasz, ezután hozzanak el a siralmak, a virrasztó zsolozsma három olvasmányaként. Különlegesen drámaivá teszi az alkalmat a templom fényeinek és az oltáron égő tizenöt gyertyának fokozatos eloltása: ezek a tizenkét tanítványt, valamint Máriát és Mária Magdolnát jelképezik; az utolsóként, égve maradt gyertya pedig Jézus Krisztust szimbolizálja. A teljes sötétségben fölhangzik a könyörgés, a „gyermekes kyrieje” (*Kyrie puerorum*), majd a szertartást a *Dicsőítünk, Krisztus, aki szenvedtél* kezdetű népeket zárja.

Örömteli, hogy egyre több evangelikus gyülekezetben elevenítik fel az ősi liturgia egyes elemeit: a passióolvasáson kívül a virágvasárnapi bevonulást, a nagycsütörtöki lábmosást és oltárfosztást, a lamentációs istentiszteletet.

Jövő heti írásunkban a húsvéti liturgia újra átélésével folytatjuk felfedezőutunkat.

Legyen valósággá, ami a virágvasárnapi himnuszban áll: *Dicsőség és dicséret tenéked, megváltó Királyunk, kinek gyermeki szép sereg monda ékes éneket!*

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Ételt osztottak az esperesek

Szarvas városa adott otthont egyhá- zunk püspöki és esperesi tanácsa soron következő ülésének. Az e hét hétfőtől szerdáig tartott tanácskozást jótékony célú akcióval kötötték össze egyhá- zunk vezetői. Kedden délután ugyanis egy „gulyáságyúban” nyolc- száz adag babgulyást főztek meg, majd osztottak szét a város nehéz sorsú rászorulóit között.

A karitatív akció szervezője és lebonyolítója a helyi gyülekezet és Lázár Zsolt esperes, a Szarvas- Ótemplomi Evangélikus Egyházköz- ség igazgató lelkésze volt. Az egyház- községben nem ez volt az első ilyen

jellegű esemény, hiszen már az itt rendezett bajor–magyar diakóniai konferencia résztvevői is osztottak ételt a rászorulóknak. A most meg- főzött ételhez szükséges alapanyagok költségeit a püspökök és esperesek vállalták magukra.

A karitatív akcióval valós igényt elé- gítettek ki egyhá- zunk vezetői, hiszen nagy tömeg várakozott, hogy étel- hordójában ki-ki elvihesse a meleg ételt. Ugyanakkor az ételosztásnak az is célja volt, hogy példát mutasson. A visszajelzések rendkívül pozitívak voltak, hiszen az emberek látható örömmel nyújtották ételhordóikat. A

karitatív esemény széles körű nyilván- osságot kapott, hírt adtak róla a helyi írott és elektronikus médiumok.

Az ételosztást imaóra előzte meg, amelyen dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiai szolgálatban Lázár Zsolt mellett részt vett Gáncs Péter, a Déli, Szemerei János, a Nyugati (Du- nántúli) Egyházkerület, illetve Ador- jáni Dezső Zoltán, a Romániai Evan- gélikus-Lutheránus Egyház püspöke. Szolgált továbbá az alkalmon a helyi egyházköz- ség fiataljai és gyermekei, illetve a gyülekezeti szolgálattelvők.

■ KISS MIKLÓS

Mire elég tizennégy óra?

Gondolatok a pápaválasztás másnapján

Mint az egyházi témák iránt fokozot- tan érdeklődő – egyúttal „hírfaló” – kisgyermekes anyuka élénk érdeklő- déssel követtem a pápaválasztással foglalkozó cikkeket – elsősorban – az elektronikus sajtóban. Már az esélyla- tolgatás is „megérne egy misét” (hogy tudniillik mi ragadja meg a szenzáció- éhes hírgyárost egy-egy bíboros szemé- lisége, a katolikus egyház belügyei, il- letve az egyház társadalomra gyakorolt hatása kapcsán), most mégis más ol- dalról reflektálnék az eseményekre.

Amikor ezeket a sorokat írom, mindössze tizennégy óra múlt el azóta, hogy a Szent Péter téren kihirdették: „Habemus Papam!” Nálunk, Európá- ban eltelt egy éjszaka, mikor is a lakos- ság nagy része nyilvánvalóan az igazak álmát aludta.

Mit is tettek eközben a hírek előál- lítóit? Lássuk csak, milyen címekre bukkanhattunk reggel a két legolvasot- tabb internetes hírportál, „hivatalos” – azaz nem a szubjektívabb blogokat ajánló – felületén (a teljesség igénye nél- kü): *Nem I. Ferenc, csak Ferenc az új pápa; Azonnal mém lett Ferenc pápá- ból – alatta egy kép, rajta az új pápa püspöksüveges macskaként. Továbbá: Ratzinger vetélytársa az új pápa; Ferenc kollaborált a véres diktatúrával?; Egy- szerűen csak Ferenc; Francesco, Fran- cesco, nagyon jó pápa lesz...*

És ekkor még nem említettem az ol- vasásra ajánlott, bloggerek által írt bejegyzések címeit: *A világ legszürkébb pápája; A pápaválasztáson viccelőd- nek a reklámokban is; Kínos kérdés a konklávéről; Ikertornyok: Ferenc pápa vs. Jeffrey Tambor színész.*

Az igazsághoz tartozik, hogy akad ezeken a portálokon keresztény – ér- telemszerűen leginkább katolikus –

megnyilvánulás is, tehát a szerkesztők érezhetően ügyelnek a látszatra: náluk vélemény szabadság van. Ugyanakkor elgondolkodtató, hogy – divatos kife- jezéssel élve – vajon mi „jön át” az egy- szeri újságírónak abból, hogy a római katolikus egyház új főpásport választott magának.

Nem ostorozni szeretném most a médiát, hiszen engem is kiszolgál, magam is fogyasztója vagyok a termé- keinek, mégis igen elgondolkodtat az előbb feltett kérdés. Társul mindehhez egy kissé tudathasadós állapot: jóma- gam ugyan az ökömené lelles hőve va- gyok, melyet családi közegben nap mint nap meg is élek, az új pápa azon- ban – felekezetemből kifolyólag – mégsem az „enyém”.

Vagy talán mégis? – teszem fel ma- gamnak a kérdést. Egyáltalán, megengedhetem magamnak a 21. század sze- kularizált világában, hogy keresztény- ként ne legyen egy kicsit az „enyém” is a pápa? És rájövök, ha választanom kell, hogy „ikertornyok” vagy a „szegények pápája”, akkor feltétlenül az utóbbit vá- lasztom. Nem érdekel, hogy melyik szí- nészre hasonlít. Az viszont igen, hogy képes lesz-e valóban sikraszállni az em- beri jogokért, visszaállítani az egyház sokak által elvesztettnek gondolt hite- lét; és nem utolsósorban hogy képes lesz-e az ökömené terén továbblépni, értelmes irányba terelve a felekezeti- zéti párbeszédet.

Ferenc pápa tehát egy kicsit a miénk is. Hadd ne legyen a 21. században eretnecség ezt kijelenteni! A magam részéről jó érzéssel tölt el, hogy lehet, de nem feltétlenül kell mindenben azo- nosulnom vele. Kétségteljesen a legsze- rencesebb helyzet az enyém...

■ SZÜCS PETRA

SZABÓ ANDRÁS FELVÉTELE

Néhány napja ünnepeltük március 15- ét, a magyar forradalom és szabadság- harc kitörésének évfordulóját. Ebből az alkalomból is gyakran elhangzott, hogy Petőfi, Kossuth és Görgey evan- gélikusok voltak.

Kossuth Lajosról tudni kell, hogy lel- kesen támogatta az úgynevezett protes- tants unió gondolatát, amely lényegében össze kívánta olvasztani a két protestáns felekezetet. Tekintettel a Habsburgok katolicizmusára, politika- ilag ez nyilván hasznos lett volna. Egyházi, főleg pedig teológiai szem- pontból azonban akkoriban nem ér- lelődött meg a dolog kellőképpen, így az unió nem jött létre.

A Dunántúlon azonban szervezeti egység nélkül is megvalósult egymás lelkészi szolgálatának lényegi elismeré- se, amely nemcsak a szószékköz- ségben nyilvánult meg, hanem azt is le- hetővé tette, hogy a hívek a másik protes- tants egyház lelkészétől is úrvacsorá- t vegyenek. Az 1833-ban aláírt nagy- geresdi egyezmény így előfutára lett an- nak a leueneri konkordáncnak, amely- nek negyvenéves jubileumát éppen ezekben a napokban ünnepeljük.

Ez a dokumentum a protestánsok szószék- és úrvacsorai közösségét rögzíti. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen megrendezett konferenci- án előadások hangzottak el az egyez- mény aláírásának körülményeiről, a mai együttműködésről és a jövőben rejlő lehetőségekről. Nem lehet elég- gé hangsúlyozni annak örömét, hogy legalább protestánsok egyik lehetőségünk az úrvacsorai asztal közösségében.

Ebben az összefüggésben meg kell említenem, hogy örömdetesen élénk visszhangja volt a Duna Televízió- ban sugárzott, Püspökkenyer című sorozat legutóbbi epizódjának. A más- fél éve futó műsorban különböző fe-

lekezetű püspöktársakat hívok meg, hogy egyházi és közéleti kérdésekről beszélgessek velük.

Legutóbb éppen az úrvacsoráról szóló tanítás és annak gyakorlata kö- rüli különbségekről szóltunk. Egy, az egyetemes imahátén megkezdett be- szélgetést folytattunk, mivel akkor egyszerűen nem tudtuk kimeríteni a témát. Idén először került ugyanis markánsan az imaheti liturgiában kö- zéppontba a közös úrvacsoravétel iránti vágy megfogalmazása.

Azóta a napon, amikor a szerzete- si igék szerepeltek kijelölt evangéli- umi olvasmányként, ez az imádság hangzott el hazánk és a világ sok-sok templomában: „Mint keresztények az egység felé vezető úton gyakran úgy látjuk az eucharisztiaát, mint ami meg- osztottságunk botránnyát kézzelfog- hatóan jelzi, hiszen tudjuk, hogy ma még nem tudunk úgy osztozni ebben a szentségben, mint ahogyan kellene. Ez a helyzet arra hív, hogy megújult erőfeszítéssel munkáljuk az egymás- sal való mélyebb közösséget.”

A tévéműsor végén megfogalmaz- tam azt a vágyamat, hogy még a mi nemzedékünk életében jöjjön el az az idő, amikor nemcsak egy beszélgető- asztalt ülünk körül mi, protestánsok, római és görögkatolikusok, hanem az oltár előtt is együtt lehetünk. His- szem, hogy ez egyrészt a Biblia együt- tes tanulmányozása, valamint közös imádság által valósulhat meg.

Hadd áruljak el ebben az összefü- ggésben – hivalkodás nélkül – egy mű- helytitkot. Amikor a beszélgetés négy résztvevője elfoglalja helyét a stúdió kö- zepén elhelyezett asztalnál, valamelyi- künk imádságot mond a közösség ne-

vében. Eleinte ez – az ilyenkor megszo- kott technikai előkészületek miatt – né- mi meglepetést keltett a műszakiak kö- rében, de ma már mindenki tisztelet- ben tartja ezt az igényünket.

Az elmúlt hetekben két nemzetkö- zi konferencián is foglalkoztunk az egyház egységének kérdésével. Előbb Genfben vettem részt a Lutheránus Vi- lágszövetség reformációi emlékbiz- totságnak munkatársán, majd a né- met evangélikus püspökök éves talál- kozójának vendége lehettem Hanno- ver mellett. Mindkét találkozó közép- pontjában a 2017-es előkészületek áll- tak, és mindkettőn megfogalmazódott az a remény, hogy a megemlékezések az egyház egységét szolgálják majd.

Többször kifejezésre juttattuk már, hogy a reformáció ötszázadik évfordu- lóját nem triumfalistikus ünnepegek keretében, hanem az egyház egységé- ért érzett felelősség jegyében képzel- jük el. A „megbékélt sokféleség” gyak- ran használt modellje határozhatja meg az ökömené új arculatát. Ennek érdekében tudnunk kell, kik vagyunk, mi a mi lutheránus identitásunk, ugyanakkor ki kell engesztelődnünk mások gyakorlataival, amennyiben azok is egy legitim bibliaértelmezésre épülnek. A német püspökök éves ta- lálkozásán is úgy helyeztük közép- pontba Luther teológiáját – és ezúttal annak a munkaetikában megmutatko- zó megvalósulását –, hogy foglalkoz- tunk más felekezetek gyakorlatával is. A munka és az imádság összetartoz- zik, sőt a sorrend is fontos: *ora et la- bora*, imádkozzál és dolgozzál.

Éppen ebben az összefüggésben szólok az új pápa megválasztásáról is. Mélyen megérintett, ahogyan a frissen

megválasztott argentin bíboros, *Jorge Mario Bergoglio* megszólalt a Szent Pé- ter-székesegyház erkélyén. Minde- nekeltőtt elcsöndesítette az ünnepelni akaró, „Viva il Papa!”-t skandáló töme- get. Nem másé, mint hogy meg- imádkoztatta őket. Az ima termé- keny csöndje töltötte be a Szent Péter teret. Kérte továbbá, hogy imádkozza- nak érte, bűnös emberért.

Nagyon emberinek találtam to- vábbá, ahogy a pápa kicsit félszegen polgári közöntséssel fordult a tömeg- hez: *Buona sera!* – Jó estét kívánok! Míntha azt akarta volna ezzel kifejez- ni, hogy ő nem áll a többiek felett, ha- nem tagja annak a közösségnek. Első vasárnapi pápai miséje után pedig nem hosszas áldó formulákkal bocsá- totta el a tömeget, hanem azzal, hogy jó étvágyat kívánt az ebédhez... Ked- ves volt az is, ahogyan utalt arra, hogy a bíborosoknak el kellett menni- ük a világ végére – Latin-Amerikába –, hogy papát találjanak.

E gesztusoknál is fontosabb a név- választás: annak az *Assisi Szent Ferenc- nek* a szellemi öröksége jegyében vá- lasztotta a *Ferenc* nevet, aki életét tet- te fel az elesettek megsegítésére. Egy szegénységéről elhíresült kontinens képviselőjeként az új pápa valóban te- het annak érdekében, hogy az egyház hitében, jézusi módon legyen jelen a vi- lágban. Szent Ferenc sokat idézett bé- keimája pedig ma is érvényes: „Uram, tégy engem békességed eszközévé...”

Megfogadom az új pápa kérését: imádkozom érte. Mint ahogyan tettük Genfben és Hannoverben is. Imádko- zom azért, hogy a maga részéről is munkálja a keresztények látható egy- ségét. Reménység szerint a reformá-

Asztalközösség

ÉGTÁJOLÓ

ciónak kezdete ötszázadik évfordulójának idején is ő lesz majd a pápa. Imádko- zom azért, hogy talán éppen ez az al- kalom adjon nekünk, keresztényeknek indítást arra, hogy végre helyreállítsuk az úrvacsorai asztalközösséget. Jézus ugyanis ezekkel a szavakkal nyújtotta tanítványainak a keyhet: „*Igyatok eb- ből mindnyájan...*”

Ez a reménybeli asztalközösség az- tán igazán előképe lehet annak a mennyi lakomának, amelyről *Pi- linszky János* ír megrendítő szépség- gel: „Ennél az asztalnál – Jézus isteni ígérete szerint – nem lesz többé se el- lenség, se barát, se vér szerinti rokon- ság, se szülő, se feleség. Mindenki min- denkije lesz mindenkinek, áthatva az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyeteme- sen beteljesült ígéretétől. Ennél az asztalnál mindenkinek akad egy szék, s mindenki a maga eleve kijelölt, ezer- szer áldott helyére kerül – annyi vita, helycsere és zűrzavar után.”

■ FABINY TAMÁS

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

HIRDETÉS

Az Egyházzenei Bizottság pályázati felhívása

Az Egyházzenei Bizottság idén is meghirdeti az egyházzenei tevékenység és az orgonajavítás anyagi támogatását segítő pályázatait. A pályázat részletes kiírása és a pályázati adatlapok az egyhazzene.lutheran.hu honlapon található.

Elektronikus hozzáférés hiányában írásban vagy telefonon lehet felvilágosítást és adatlapot kérni az alábbi címen: Kende Gusztáv, 8360 Keszthely, Hévízi út 46., illetve 20/770-3741.

A pályázatok beadási határideje: április 30., illetve május 15. Késve vagy hiányosan beadott pályázatokat nem tudunk figyelembe venni.

HIRDETÉS

Jótekonysági koncert

Jótekonysági koncertet tartunk április 7-én 18 órakor *Kákay István Pilátus és Hét ima* című műveiből a szemeretelepi református templomban (1185 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky u. 39.). Közreműködik: a *Poézis* együttes és a *Canterino* vegyes kar. Az adományokat a református templom építésére fogadjuk. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

HIRDETÉS

Húsvéti kantátazenés istentisztelet

A Szombathelyi Evangélikus Egyházközség (Körmendi u. 2.) március 31-én, húsvétvasárnap 18 órakor *Johann Sebastian Bach* korabeli kantátazenés istentiszteletet rendez. Műsoron: J. S. Bach: *Erfreut euch, ihr Herzen* BWV 66-os húsvéti kantáta.

Közreműködnek: énekes szólisták: *Czeller Krisztina* – alt, *Csapó József* – tenor, *Faragó Balázs* – basszus; orgonán közreműködik: *Lakner-Bognár András*; a *Vox Savariae* énekegyüttes; a gyülekezet alkalmi zenekara. Koncertmester: *Popa Gergely*, vezényel: *Lakner-Bognár Nóra*. A belépés díjtalan. Adományokat köszönettel elfogadjuk!

HIRDETÉS

Bach János-passiója a ferencvárosi gyülekezetben

J. S. Bach *János-passióját* adja elő március 27-én 19 órakor a ferencvárosi evangélikus gyülekezetben (IX. kerület, Gát u. 2., katolikus templom) a *Ferencvárosi Kántorátus* és a *Budapest-hegyvidéki kamarazenekar* (művészeti vezető: *Gémesi Géza*).

Koncertmester: *Bozzai Balázs*.

Közreműködik: *Bali Dániel* (Evangelista), *Mizsei Zoltán* (Jézus, basszus), *Ujházy Márton* (Pilátus), *Juhász Orsolya* (szoprán), *Opicz József* (alt), *Honinger László* (tenor).

Continuo: *Göttinger Márk* (orgona), *Kovács László* (csembaló), *Zétényi Tamás* (cselló), *Regős Júlia* (viola da gamba). Vezényel: *Muntag Lőrinc*. Az alkalmon igehirdetéssel szolgál: *Koczor Tamás*.

HIRDETÉS

Vásár, fórum és kulturális programok Bakonycsernyén

Bakonycsernyén március 23-án, szombaton egész napos rendezvényt tartunk az evangélikus templom kertjében és a gyülekezeti teremben *Bakonycsernyei magyarok vására*, „a mi liliomkertünk” címmel. Szeretettel hívjuk a rendezvény keretében 15 órakor tartandó fórumra, amelynek témája: eszmecsere a helyi közösségek összefogásában rejülő gazdasági lehetőségekről, illetve a *Nemzeti vidékstratégia 2012–2020* programhoz való illeszkedésről. Felvezető előadó: *Bencsik János* országgyűlési képviselő. A fórum célja az összefogás, az együtt gondolkodás elindítása.

Reggel 8 órakor megnyitjuk a termelői piacot. A kulturális és üzleti programok 10 órakor kezdődnek ünnepélyes megnyitó istentisztelettel, majd énekkarok és néptáncgyűttestek lépnek fel, és hagyományörző harcművészeti bemutatók lesznek láthatók. A nap programjai 18 óra körül *Vadkerti Imre* színész, énekes fellépésével zárulnak.

A rendezvény helyszíne: 8056 Bakonycsernye, Dózsa György u. 1.

HIRDETÉS

Mevét-konferencia: Létebiztonság és értelmiségi szerepvállalás

A Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) április 6-án, szombaton 9 órai kezdettel az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) *Létebiztonság és értelmiségi szerepvállalás* címmel konferenciát szervez.

Program

9.00: Nyitóáhitat – *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke

9.30–10.10: *A karitatív szolgálat küldetései* – előadó: *Gregersen-Labossa György* lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Diakóniai Bizottságának elnöke

10.10–10.30: Szünet

10.30–11.10: *Aktuális szociális kérdések a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) szolgálatában* – előadó: *dr. Fabiny Tamás* püspök, az LVSZ alelnöke

11.20–12.00: *Az értelmiségiek szerepe a gyülekezet építésében* – előadó: *dr. Korányi András* docens, Evangélikus Hittudományi Egyetem

12.00–12.20: A Mevét tisztújító gyűlése

12.20–12.30: Zárszó – *Kákay István*, az MEE országos irodaigazgatója
A zárszót közös ebéd követi, melynek költségéhez az MEE Országos Iroda hozzájárul.

Kérjük azokat a résztvevőket, akik a közös ebédnél részt kívánnak venni, hogy március 28-áig jelentkezzenek az MEE Országos Iroda titkárságán *Polyák Ferencné*nél lehetőleg e-mailben (kata.polyak@lutheran.hu), esetleg telefonon (1/486-3553).

Minden Mevét-tagot és érdeklődőt szeretettel vár a rendezőség!

Negyvenéves a leuenbergi konkordia

Cselovszkyné dr. Tarr Klára

► Folytatás az 1. oldalról

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem nevében *dr. Szabó Lajos* rektor köszöntötte baráti szavakkal a jelenlévőket, és három olyan dolgra hívta fel figyelmüket, amelyeket az egyetem sajátosan is a leuenbergi folyamatoknak köszönhet: a közös gondolkodás lehetőségére, egymás liturgikus kincseinek felfedezésére és egymás kölcsönös segítésére.

A konkordátum aláíróinak egyikeként *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott evangélikus püspök színes és személyes tapasztalatokban gazdag előadása következett. Elmondása szerint a leuenbergi folyamathoz kapcsolódva hazánkban 1971-ben létrejött egy olyan vegyes bizottság, amelynek feladata volt a konkordátumot megelőző – az evangélikusok és protestánsok közeledését szorgalmazó – irat értékelése. Am végül nemcsak értékelték az iratot, de át is fogalmazták, és saját állásfoglalást is mellékeltek hozzá. Ez a munka és a szövegezés olyan jól sikerült, hogy a végleges, 1973-as egyezmény vezérfonala is ez lett.

A Leuenbergi Egyházközség nem egyesült, hanem együtt szolgáló egyházak kapcsolata. Nem teológiai vitákat folytat, hanem az együttműködés jegyében cselekszik – emelte ki a püspök, majd hozzátette: „A fontos dolgokban egység, a nem fontosakban szabadság, de mindenben szeretet!”

D. dr. Harmati Béla idézte *Willem A. Visser 't Hooft*nak, az Egyházak Világtanácsa egykori főtitkárának szavait: az egyházak számára a világ írja az agendát. Ennek aktuális üzenete ma többek között az lehet, hogy a leuenbergi konkordiat aláíró egyházak összefognak a kötelező iskolai hit- és erkölcstanoktatás érdekében, és az egység jegyében elfogadják egymás hitoktatóit ott, ahol ez szükségessé válik. Előadása végén az egyezmény sikerességével kapcsolatban a nyugalmazott püspök megjegyezte: „Kérésünkön felül megáldott minket az Úristen!”

Dr. Bölcskei Gusztáv református püspök, a GEKE tanácsadó testületének tagja a reformáció idejének egységtörekvéseit sajátos perspektívából mutatta be, és hangsúlyozta, hogy azok nem voltak olyan fekete-fehér történetek, mint ahogy hagyományosan feltételezzük.

Az 1540-es évek elején szinte mindenki hajlott az egység megteremtésére, amelyet azonban nem csupán teológiai kérdések, de később politikai törekvések is megakadályoztak. Egy brit anglikán szerzőt idézve Bölcskei püspök megjegyezte: „Ha teológiailag meggondoljuk, nem történt más, csupán annyi, hogy a reformációban *Augustinus* kegyelemtana legyőzte *Augustinus* egyházatant.” Mai aktualitások kapcsán felidézte *Eberhard Jüngel* tübingeni teológus egy 1992-ben Budapesten tartott előadásában elhangzott szavait: „A protestáns józanság az, amire az önmagával eltelt Európának szüksége van” – és ennél jobban talán ma sem fogalmazhatunk.

Az előadások megbeszélése során *Gáncs Péter*, egyházunk elnök-püspöke azon reményének adott hangot, hogy a negyvenedik évfordulón felekezeteink kapcsolata megújulhat, és friss lendületet kaphat.

Dr. Fischl Vilmos, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának evangélikus főtitkára konkrét teológiai együttműködésre hívta fel a résztvevők figyelmét. Többek között az április 12-én tartandó debreceni konferenciára, amelynek témáját a GEKE tavaly megjelent és az eutanázia kérdésével foglalkozó tanulmánya adja: *Ideje van az életnek, és ideje van a ha-*

Dr. Bölcskei Gusztáv

a protestáns sajátosságokra hívta fel a figyelmet. Néprajztudósok például kimutatták a frank sült kolbásszal kapcsolatban, hogy protestáns vidékeken más fűszerkeveréket használnak hozzá, mint a katolikusok lakta vidékeken. E hétköznapi empirián nyugvó, ám meglepő kezdés után *Thomas Greif* hat helyszínre vezette el az „utazókat”: Halle, Teschen, Debrecen, Strasbourg, Koppenhága és Lipcse városába.

A városok szellemiségét, lakóinak hagyományait és gondolkodásmódját megismerve egyre kézzelfoghatóbbá vált, hogy mi jellemzi a protestánsokat. Bár a körutazás összegzésétől még óvakodott, de megjegyezte, hogy ami összeköti a bemutatott embereket és helyeket, az az oktatás, a kultúra, a tolerancia – s talán az alázat és a kritikai

Dr. Thomas Greif Lutherre mutat

lálnak. Fabiny Tamás evangélikus püspök pedig a *protestáns* szó kapcsán hozzászólásában kiemelte, hogy az elsősorban nem tiltakozást jelent, hanem kiállást valamiért, ami esetünkben Krisztus ügye.

A szünetet *dr. Thomas Greif* előadása követte. A német *Sonntagsblatt* újságírója vetített képes körutazásra hívta a jelenlévőket, amelynek során – hangsúlyozottan nem teológusként –

készség. Végül hozzáfűzte: „Különbözőek lehetünk, mégis összetartozunk: ez a protestáns üzenet Európának, és nagyon remélem, hogy a jelenlegi európai válságban a nacionalizmus és a korlátoltság üzenetével szemben meghallgatásra talál.” (*Thomas Greif előadását teljes terjedelmében a Lelkipásztor című folyóirat közli dr. Szentpétery Péter fordításában.*)

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

Kitüntetett evangélikusok

A hagyományokhoz híven idén is nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódóan adtak át számos rangos állami kitüntetést arra érdemesített honfitársainknak. A március 15-e alkalmából díjazottak hosszú listáján ezúttal is találkozhattunk evangélikusok, illetőleg egyházunkhoz szorosabban kötődők nevével. A keresztény hitüket és egyházunkhoz való tartozásukat nyíltan is vállaló kiválóságok közül a Magyar Érdemrend Lovagkereszt

(polgári tagozat) kitüntetett lett *Benczúr László* vezető tervező, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Északi Egyházkerületének tiszteltbeli felügyelője, a Benczúr & Partner Építésziroda ügyvezetője.

Több évtizedes kiemelkedő újságírói tevékenységének elismeréseként Tánácsics Mihály-díjban részesült *Novotny Zoltán* sportriporter, a Protestáns Újságírók Szövetségének és az MEE Sajtóbizottságának elnöke.

„A svábság egy batyuval jött ide, egy batyuval is menjen”

A kitelepített magyarországi németekre emlékeztek

► Az Országgyűlés az elmúlt év decemberében újabb bocsánatkérő gesztust tett az egykor hazánkban élő németek és leszármazottaik felé, amikor határozott arról, hogy január 19. legyen a Magyarországról elhurcolt németek emléknapja. Ennek a határozatnak az ünnepélyes átadására került sor március 11-én a Parlamentben. A nap programja a Német Ajkú Református Egyházközség Hold utcai templomában kezdődött ökumenikus istentisztelettel. Németül és magyarul szolgált *Bíró László* római katolikus tábori püspök, *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök és *Steinbach József* református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke. (Az istentiszteleten képviseltette magát a *Johannita Rend Magyar Tagozata* is.) A program az Országházban folytatódott, ahol *dr. Kövér László* házelnök mondott ünnepi beszédet, majd átadta a határozat szövegének díszkötésű példányát a német delegáció vezetőjének, *dr. Norbert Lammertnek* (képviselet). A Bundestag elnöke megköszönte Magyarországnak a megbékélés érdekében eddig tett, példaeértékű gesztusait. Az ünnepélyes eseményen felszólalt *Heinek Ottó*, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke, *Balog Zoltán* emberierőforrás-miniszter és *Erika Steinbach*, az elhurcolt németek németországi szövetségének (BdV) elnöke is. Valamennyien hangsúlyozták, hogy a múlt feldolgozását az egykor szülőföldjükről elűzött és vagyonuktól megfosztott német ajkú magyar polgártársainkra való emlékezéssel segíthetjük. A hozzászólásokból tehát bátran leszűrhetjük, hogy Magyarország ezen a téren példát mutat a többi érintett, de múltjával eléggé szembe még nem néző európai állam számára.

FOTÓ: ORSZÁGGYŰLÉS SAJTÓIRODÁJA

A Kárpát-medencébe települt német lakosság nemcsak a magyar nemzet, de századokon át az evangélikusság történetében is igen jelentős szerepet játszott. Történelmünk során az *Árpádok* idejétől kezdve folyamatosan zajlott betelepítés a történelmi Magyarország nyugati, északi, keleti területeire. E népcsoportok mindvégig megőrizték kultúrájukat, és értéket teremtettek. Nem kell különösebben méltatnunk, hogy a reformáció elterjesztésében milyen fontos szerepe volt a Sopron környéki, felvidéki német vagy erdélyi szász lakosságnak.

Századokkal később, a törökök kiűzése után a *Habsburg* uralkodók ösztönzésére – gazdasági és politikai megfontolásból – a mai Németország számos területéről toboroztak családokat magyarországi letelepedéshez. A toborzás elsősorban a Felső-Rajna és a Felső-Duna vidékén járt sikerrel, de más német tartományból is érkeztek letelepedni vágyók. Az 1720-as évektől a jobb boldogulás reményében az új hazába folyamatosan érkeztek a németek, akiket egyszerűen csak Duna menti sváboknak (*Donauschwaben*, *Donaudeutsche*, *Ungarndeutsche*) hívták.

Az elszegényedett és gyakran evangélikus vallásuk miatt is üldözött emberek magukkal hozhatták a papjukat, a tanítójukat, és jogot kaptak a szabad vallásgyakorlásra, bár letelepedésük után néhány évtizeddel gyakran kellett megtapasztalniuk az Európa ezen fertályán is fel-fellángoló vallási türelmetlenséget.

A Dunántúltra, a Duna mentére, a déli vidékekre és az Alföld számos pontjára települtek le evangélikus németek (és persze nagy számban római katolikusok is). Az evangélikus közösségek életéről gazdag és alapos tanulmányokat olvashatunk az egyházkerületeink történetét feldolgozó kötetekben. A török idők után érkezett németek közel háromszáz esztendőn keresztül művelték földjeiket, őrizték nyelvüket és kultúrájukat.

A legegységesebb német közösségek az egykori Tolna és Baranya vármegyében, az úgynevezett „Schwäbische Türkei” területén éltek. Virágzó falvakban pezsgő volt egyházi életük is.

Lutheránus egyházunk lélekszámának megfogyatkozása történelmi okokra: az ellenreformáció erőszakosságára, a trianoni békediktátum területi következményeire, a reverzális törvény hatásaira és nem utolsósorban

a német lakosság kitelepítésére vezethető vissza.

Történt ugyanis, hogy a második világháború idején a Harmadik Birodalom vezére – pángermán törekvésektől vezettetve – a birodalom határain kívül élő németekre mint természetes szövetségesekre tekintett. Ezért a náci Németország intenzív propagandát fejtett ki a magyarországi németek között is ordas, fajelméletre épülő eszméi terjesztésére. *Hitler* előszeretettel beszélt az „asszimilációnak kített német népforgácsok” megmentésének szükségességéről, ezért a náci propaganda – például a *Volksbund* nevű szervezetten keresztül – igyekezett a kulturális törekvések mellett a politikai szándékokat is világosan megfogalmazni.

Dunabogdány, 1947

Már a háború vége előtt, a szovjet megszállás idején németek ezreit hurcolták el „málenkij robotra”, majd a háború után az egyre erősödő kommunista befolyás alatt álló, bosszú vezérelte politika hamar megindította a svábok kitelepítésének és üldözésének programját. Alig néhány hónappal a zsidók 1944-es deportálása után újra földönfutóvá lett emberekkel tömött vagonok indultak Németország valamely tartományába, ahol sokszor gyanakodva vagy erős ellenszenvvel fogadták őket. A kommunista vezérek szemében – nyugati szövetségeik hathatós asszisztálásával – csupán „vagonkérdés” minősült az erdélyi szászok, a felvidéki németek vagy a szudétánémetek sorsa, nem szólva a Szovjetunió területén élők deportálásáról.

Német gyökerű nagy írónk, *Márai Sándor* 1945. decemberi naplóbejegyzései jól tükrözik a magyar értelmiségi elkeseredettségét és tehetetlenségét: „A svábokat kitelepítik, mint tavaly a zsidókat, marha módra hajtják el őket,

száz- és százazret, csordában. A kollektív büntetés elve, mint nemzetközi gyakorlat, elviselhetetlen. Tegnap a »zsidók«, ma a »svábok«, holnap a »polgárság«, aztán a »laposfüllűek«... s hajtának bűnöst és ártatlant, gyereket és aggastyánt. Az európai élet erkölcsének vége. A »nagy hatalmak« közönyösen terelik az emberi csordákat, akik magas kultúrákat építettek fel otthonná, »határozati alapon«, somnásan. Nem Müller úrról van szó, hanem a svábokról. Már nem nagyon érdemes élni.”

A magyar politika persze kutyaszorítóban volt: az új határokon ismét kívül rekedt magyarok hontalansága

mettség kollektív felelősségre vonásával szemben éppen a történelmi egyházak püspökei emelték fel hangjukat leginkább. *Ordass Lajos* evangélikus püspök „fasiszta módszerekre emlékeztető népcserének” minősítette a kormány terveit.

A kollektív bűnösség azt jelentette, hogy csecsemőtől az aggastyánig mindenkit nácinak, hazaárulónak tekintettek csak azért, mert német neve volt, németnek vallotta magát, Volksbundtag volt, vagy éppen erőszakkal SS-katonának sorozták be. A listák alapját az 1941-es népszámlálás adatai adták; akik akkor már magyarnak vallották magukat, elkerülték a kitelepítést. Így maradhatott meg szülőföldjén Kötcsé vagy Lajoskomárom gyülekezetének szinte teljes népe.

Máraival egyetértve mindez elfogadhatatlan volt akkor – de korunk hasonló törekvéseiről sem állíthatunk egyebet, üssék föl a fejüket bárhol a világon. Ne feledjük, hogy amíg az Európai Unió tagországaiban olyan törvények vannak érvényben, mint a *Beneš-dekrétumok*, vagy amíg a történelmi Magyarország területén élő magyarokat és más, ma kisebbségben élő népeket kollektívan pellengérré lehet állítani, az önrendelkezéshez való kollektív és egyéni jogukat meg lehet kérdőjelezni, asszimilációjukat állami segédlettel lehet támogatni, addig a kollektív bűnösség elvének alkalmazásáról nem beszélhetünk kizárólag múlt időben, pontosabban: sötét szelleme ma is ott lebeg Európa felett.

Budaörsről 1946. január 19-én indult el az első vonat, amely elűldözött németeket szállított, ezért ezt a napot tekintjük az elhurcoltak emléknapjának. Az elhurcolások szisztematikusan zajlottak. A kiűrt házakba másokat telepítettek, a földeket államosították, vagy kiosztották a rendszer kegyeltjeinek.

Eduard Beneš csehszlovák elnök ötszáz ezer magyart akart a Felvidékről elűldözni; az ő letelepítésüket az egyre inkább kommunista befolyás alatt álló magyar kormány jórészt a németek helyére tervezte. Sátáni gondolat, és a megvalósítás is az volt a javából!

A kitelepítések következtében nagy evangélikus gyülekezeteink létszáma felére, negyedére csökkent. Falvak és templomok ürültek ki, és állnak megmentőként mind a mai napig például Tolna szelíd dombjai között.

Méltatlanul feledkezünk meg azon papjainkról és egyháztagjainkról, akik bátran szembefordultak a németek ki-

toloncolásával, felemelték ellene a szavukat, és tettekkel is segítettek, bújtatták hányatott sorsú evangélikus testvéreinket, testi-lelki értelemben támaszként szolgáltak számukra.

(Ha már Tolnáról külön is esett szó, hadd emlékezzem meg egykori elődömről, *Lehel Ferenc* lelkészről, aki Tengelicen szolgált e nehéz időkben, és életét kockáztatva sváb családokat szedtetett le a zárt vagonokból.)

A második világháború végén elhurcolt, illetve a háború után a mai Magyarország területéről vagonba terelt németek száma összesen mintegy 230 ezer fő.

Az 1989–90-es rendszerváltozás utáni demokratizálódó Magyarország önvizsgálattal fordult a meghurcolt társadalmi rétegek és nemzetiségi vagy vallási kisebbségek felé. Ennek a folyamatnak volt fontos állomása a tavaly decemberi határozat ellenszavazat nélküli elfogadása és ez év márciusi átadása annak a Parlamentnek a falai között, amelyet a német származású *Steindl Imre* tervezett...

Az épületben akár jó szívvel, amolyan „hungarus” módján, közösen énekelhettünk volna nemzeti imánkat, melynek dallamát a szintén pozsonyi német felmenőkkel bíró *Erkel Ferenc* köszönhetjük.

Evangélikus egyházunk német származású kiemelkedő személyiségeinek nevét is hosszan sorolhatnánk, tehát jogosan mondhatjuk *Hegedűs Imre Jánossal* együtt, hogy „milyen szegények lennénk a svábokból jött magyarok nélkül”.

Német ajkú evangélikus gyülekezeteink ma is többnemzetiségű egyházunk életének gazdagságát szolgálják. A március 19-i emléknapon ezután gondoljunk a történelmi Magyarország egykori területén élt összes olyan német ajkú egyháztagunkra, akiket elűldöztek, eladtak, elcseréltek, megfosztottak vagyonuktól vagy állampolgárságuktól. Foglaljuk imádságba nevüket, és adjunk hálát ma is közöttünk élő német ajkú honfitársainkért és gyülekezeteinket alkotó közösségeikért.

Énekeljék veretes egyházi énekeiket, hallgassák Isten szent igéjét *Luther* ékes nyelvén, és imádkozzanak bátran felmenőik dialektusában. A Kárpát-medencében élő német evangélikus testvéreink és gyülekezeteik mindig hidat vertek a reformáció hazája és hazánk között, és e szolgálatra, akárcsak évszázadokkal ezelőtt, ma is szükségünk van.

■ GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY

Petőfi-nap Aszódon

▶ Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziumában március 14-én nemcsak nemzeti ünnepünkről, hanem az intézmény névadójáról is megemlékeztek. Az iskola mai növendékei számára minden évben ezen a napon nyílik lehetőség arra, hogy közelebb kerüljenek a nemzeti múlt örökségéhez.

A Petőfi-nap a 10. évfolyam ünnepi megemlékezésével kezdődött. A műsor után az ebédlőben kialakított Pilvax kávéházban mindenki elfogyaszthatta kedvenc édességét, majd útnak indult, hogy feltáruljon előtte a történelem...

Fabiny Tamás püspököt diákújságírók is faggatták

A 8. évfolyam tanulói a Petőfi Irodalmi Múzeumban tettek látogatást, a 7. osztályosok pedig az aszódi evangélikus templomot csodálhatták meg a gyülekezet gimnazistáinak idegenvezetésével.

A Podmaniczky-kastélyt a 9. évfolyam diákjai a rendezvény díszvendégével, dr. Fabiny Tamás püspökkel tekinthették meg, aki a gimnázium dísztermében tartott előadásában arról beszélt, milyen fontos szerep jutott az 1848-as eseményekben az egyháznak.

A végzős diákok számára Turek Miklós színművész szólaltatta meg Petőfi verseit. Az egyórás előadás a Magyar Rádió tudósítója is jelen volt: a *Napközben* című műsor másnapi, ünnepi adásában hangzott el az az összeállítás, amelyben aszódi diákok mondták el, miért érzik aktuálisnak Petőfi költészetét.

A szervezők a legkisebbek számá-

▶ ZEMAN CSABA

KONDELLA MIHÁLY FELVÉTELE

Nemzeti ünnep – határtalanul

▶ „A százhatvanötödik tavasz köszönt ránk azóta, százhatvanötödik esküszünk! Hányszor esküdünk rabságban százhatvanöt év alatt? Azt is nehezen tudnánk összeszámolni, hányféleképpen ünnepeltük március 15-ét. És kik is voltak a drága hősök, a márciusi ifjak, a márciusi politikusok? A szerepeket kérjük vagy kapjuk. Elvállaljuk vagy visszahagyjuk. Jól vagy rosszul eljártunk. Az utókor ítéli meg tetteinket” – visszhangozta a súlyos megállapításokat és kérdéseket a nyíregyházi evangélikus Nagytemplom az idei március 15-i megemlékezésen a Técsői Magyar Tannyelvű Református Líceum diákjainak ünnepi műsorában. Majd gyönyörűségesen áradt a dallam: „...nem értheted, amíg nem él-tél nehéz éveket, / történéjk bármí, míg élünk, s meghalunk, /mi egy vérből valók vagyunk!” A kárpátaljai szörvénymagyarság jeles iskolájának tanulói a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium meghívásának tettek eleget az ünnepi hétfőn, kézenfekvő módon ők hozták hát a műsort is az idej iskolai ünnepekre.

Dorgai Zsófia, a szereplők egyike a 3/b-be, humán tagozatra jár a técsői líceumban, szabadidejében zongorázik, iskolai szakkörökbe jár, és tagja mind a líceum, mind pedig a gyülekezet kórusának. De ha a bemutatkozásokkor nem mondta volna el magáról mindezt, már akkor kitalálhattuk, amikor az oltár előtt láttuk magabiztos fellépését. A csüttörtökön, a rendkívül hidegben a főtéri Kossuthszobornál tartott koszorúzás után a szereplősről kérdeztük.

– Nagyon jó érzés volt magyar testvéreinkkel közösen ünnepelni, mert számunkra pont olyan ünnep március 15-e, mint azoknak, akik Magyarországon élnek – válaszolja.

– Érzett valami bizsergést műsor közben? Kaptak más jelentést a szavak most, mint az otthoni próbákon?

– Igen – jelenti ki határozottan és azonnal. – Minél idősebb vagyok, annál komolyabban tudom értékelni a nemzeti ünnep jelentőségét. Kárpátalján egyébként egyre nehezebb magyar-

szik, tehát fogyatkozunk. Miközben másik nagy gondunkkal is meg kell küzdenünk: az asszimilációval!

A sok-sok vegyes házasságra utal, és kíváncsian fürkészi, feltűnt-e a templomban, hogy akcentussal beszélő fiatalok is szerepeltek a műsorban.

– Ha valakinek ez bántotta volna a fülét, elmondom, milyen nagy öröm nekünk minden ilyen gyermek, hisz neki magyar identitást adhatunk az iskolai évek alatt. Ha pedig történelmi összefüggésben vizsgáljuk, jó, ha tudjuk, hogy 1848–49-ben rengeteg ruszin harcolt Kárpátalján a forradalom céljaitért.

A técsői líceum számára nagyon értékes az a testvériskolai kapcsolat, melyet a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziummal ápolnak. Más módja nem is lenne, hogy anyaországi látogatásra hozzák a növendékeiket – utal ismét az anyagi nehézségekre Takács Tamás.

Mindennek tudatában vannak a nyíregyházi intézményben is, ahol

JUHÁSZ PÉTER FELVÉTELE

nak lenni. Érettségire készülve szembeülnök az állam elvárásaival, hogy ukrán nyelven kell vizsgáznom. Szerencsére nagyszerű tanáraink vannak, akik segítenek abban, hogy a magyar nyelv és kultúra megtartása mellett az ukrán nyelven is elboldoguljunk.

Zsófia beavat élete első nagy dilemmájába is: nem tudja, hol folytassa egy év múlva, az érettségi után. Ha Magyarországon tanul tovább, nem lesz visszaút, mert Ukrajnában nem fogadják el az itt szerzett diplomát. Ukrajnában viszont csak bizonyos szakokon tanulhat magyarul.

Tanára, a műsort összeállító földrajz–történelem szakos Takács Tamás a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán szerzett diplomát, s mint mondja, az anyagi lehetőségek döntöttek helyette a továbbtanulásról, de utóbb bebizonyosodott, milyen jól van ez így.

– Csak nagyon ritkán térnek haza a Magyarországon diplomázó fiatalok, aztán még a szüleiket is elvi-

már több mint egy évtizede küldetésnek tekintik, hogy tanulóikat megismertessék a határon túli magyarság életével. A kezdeteket Tar Jánosné, a gimnázium igazgatója idézi fel:

– Az első lépéseket Erdély felé tettük. 2005 óta van testvériskolai kapcsolatunk a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziummal, a técsői református líceummal pedig 2008-tól. Ez nem korlátozódiák csak a diákok utaztatására, hanem pedagógiai együttműködést, a tanárok tapasztalatcseréjét is jelenti. Azonkívül igyekszünk bekapcsolni határon túli partnereinket az országos evangélikus versenyekbe, legalábbis a saját rendezvényeinkbe mindenféleképpen. A Szalay Sándor fizikaversenyen is részt vettek már az erdélyi diákok, Az Úr érkezése szavalóversenyen pedig rendszeres indulók mindkét testvériskola tanulói. S ha megyünk, nem szeretünk üres kézzel menni: tankönyvek, segédkönyvek, nyomtatópapír, táblafilc volt már a csomagban...

Mindez szerény ajándék ahhoz képest, hogy most tizennyolc számítógépet vitt az ünnep előtt Kárpátaljára indult 8/7. osztály. Meglepő módon nem is Técsőre, mert Huszton, az általános iskolában még nagyobb szükség van azokra az informatikai eszközökre, amelyek Nyíregyházán a hosszantartó európai uniós támogatással megvalósult TIOP-pályázatnak köszönhetően feleslegessé váltak. A nyíregyházi diákok egyébként a técsői városi megemlékezés aktív közreműködői voltak a nemzeti ünnep alkalmából, míg a 11. évfolyam két osztálya Székelykeresztúron, az unitárius gimnázium ünnepi istentiszteletén szolgált műsorral.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium határon túli kapcsolatai új lendületet kaptak azzal, hogy az intézmény a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Határtalanul pályázatán több mint egymillió forintot nyert. A pályázati projekt felelőseitől, Somoskői Dénestől további részleteket tudunk meg:

– A pályázat révén tőlünk is többen utazhatnak ide, és hozzánk is több határon túli diák érkezik. Az alkalmakat a nemzeti ünnepekhez igazítottuk, így október 6-án, az aradi vértanúk napján a székelykeresztúri diákok adták nálunk a városi megemlékezés ünnepi műsorát. A mi diákjaink közül akkor is utazott egy csoport Técsőre. Akkor azt a projektfeladatot kapták, hogy az ottani temetőben ápolják a líceum egykori tanárainak, a gyülekezet hajdani lelkészeinek sírjait.

A Határtalanul pályázat anyagi támogatását óriási segítségnek érzik, a pénzből az utazás és a szállás költségeit fedezhetik. Így vált lehetővé,

hogy Kárpátaljára harminc-harmincgyereket utazzon, az erdélyi testvériskolába pedig negyven diák látogat-hasson.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium mindig is büszke volt arra, hogy fontosnak tartja diákjai magyarságtudatának formálását. Csak kivételesen fordulhat elő, hogy egy tanuló az érettségiig ne jutna el a határon túli magyarok közösségéhez. Mint Takács Tamástól megtudtuk, a técsői líceumban is törekszenek arra, hogy minden tanítványukat elhozzák az anyaországba, ám hogy egy ottani diáknak van-e útlevele, vízumja, az nagyban függ a szülők anyagi lehetőségeitől. A Határtalanul pályázat révén azonban nő az esély, hogy a fiatalok megtapasztalhassák az anyaországi és a határon kívül rekedt magyarok mindennapjai közötti különbségeket – és az ennek ellenére mindig fellobbanó lelki egységet.

▶ VESZPRÉMI ERZSÉBET

„ÖSSZEKÖT MINKET A FELFELÉ TEKINTŐ HIT IS”

Evangelikus beszéd Kolozsvárott

Adorjáni Dezső Zoltán püspök március 15-i gondolatai

Koncz Veronikának, az Új Ember hetilap munkatársának nemzeti ünnepünkre írt publicisztikájából valók a következő gondolatok, amelyeket ma szeretnék, ünneplő testvéreim, veletek is megosztani.

„Ha van szép és reményt keltő nemzeti ünnep, az március 15-e. Ezt a napot nagyon lehet szeretni. Petőfi lángoló versei, a kezdődő tavasz reménye, a fiatalság lendülete, az erőszak nélküli forradalom minden ereje benne van. S persze széppé varázsolja a messzeség is. A szemtanúk már nem élnek, s a jelenkor mindig hajlamos a múltat nemesebbnek, tisztábbnak, értékesebbnek látni. Egy nemzeti nap olyan, mint egy családi ünnep. S hogy tudunk-e méltó módon részt venni rajta, nemcsak attól függ, ki milyen kapcsolatban áll egymással, hanem hogy viszonyra, véleményre, hajdani sérelmekre való tekintet nélkül körül tudjuk-e ülni a nagy asztalt.

Az emberi viszonyok időnként bonyolultak. Adódhatnak nézeteltérések, viták, sőt évtizedekig elhúzódó családi viszályok is. S megesik, hogy épp a családi ünnep napján robban fel egy régóta ketyegő bomba.

Vagyis a családi ünnepekben sokféle lehetőség rejlik. Kibékülés, összeveszés, tisztázás vagy éppen az addig rendben hittek összekeverése.

Az elmúlt években nemzeti ünnepeinkre is rátenyerelt a politika. Minden pártnak külön megemlékezése van, s híveik külön járnak ünne-

pelni. Bármilyen nyomós oka is van ennek, nincs jól így.

Kis nemzet vagyunk, amelyet természetesen a határon túl élő magyarokkal együtt alkotunk. Nagy család a miénk.

Ha számba vennénk, magunk is csodálkozunk, mennyivel több az, ami összeköt bennünket, mint az, ami szétválaszt. Őseink meglehetősen erős fából faragták azt a nagy asztalt nekünk, amelyet csak körül kellene ülnünk. Nagynak is faragták, szélesnek is. Mindenkinek jut hely körülötte. Még a »nem-szeretem« rokonoknak is.”

Helyes és illő, hogy ünneplésünk kolozsvári nagy asztalához együtt tudunk leülni. Erős fából faragott

asztal ez, bőven van helye itt mindenkinek. Hatalmas dolog az a felismerés, az a szép és értékes erdélyi gyakorlat, hogy a különbözőségek, sokféleségek, a gazdag sokszínűség ellenére mi együtt tudunk és együtt akarunk lenni, mert így kívánjuk átélni a nagy család örömteli és felszabadító élményét. Valljuk, hogy ma is sokkal több minden köt és kovácsol össze bennünket, mint ami szétválaszt. Ez a felismerés azonban nem egyszerűen saját emberi bölcsességünk gyakorlatias felismerése, nem csupán a történelem szülte kényszer, pusztán emberi törekvés, hanem ez Isten akarata, Isten rendelése, Isten ordója.

Mert összeköt minket nemcsak a teremtés rendjében kapott emberi tényező, a nyelv, a kultúra, a vérség, a közös történelem, egy ünnep, de összeköt minket a felfelé tekintő hit is, amely összekötő kapocs ég és föld között, amelynek megélése közösségünk előtt mérhetetlen távlatokat és lehetőségeket nyit meg.

Amikor sokan sokféleképp, mégis együtt leülünk a nagy közös asztalhoz emlékezni, hálát adni, Isten kegyelmében, szeretetében gyönyörködni, akkor ott a szó legszebb értelmében Isten-tisztelet van. Így lett ünneplésünk is több, értékesebb, mélyebb, mint egy emelkedett emlékezet, egy politikai manifesztum, így lett Isten jelenléte által istentisztelet. Isten valóságos jelenlétében áldott ünnepi pillanat.

Fenséges dallamok a gyülekezet épülésére

Bach János-passiója Herreweghe vezényletével

Az 1722 decemberében kelt lipcsei jegyzőkönyvek említik először Johann Sebastian Bach (1685–1750) kötheti udvari zeneszerző és karmester nevét mint a megüresedett egyházzenei állásra jelentkező egyik jelöltet, a hamburgi zeneigazgató, Telemann és a darmstadti karmester, Graupner mellett.

Végül a lutheránus Bach nyerte el az 1700-as évek elején vásáraitól is híres Lipcse város négy templomának – Nikolaikirche, Thomaskirche, Peterskirche, Neuekirche – egyházzenei szolgálatát, a városi zenészek felügyeletét, és lett a Tamás-iskola kántortanítója is egyben. Alkalmazása mellett szót szerény, példamutató életvitel is.

Az iskola ösztöndíjas diákjainak zenei nevelése, oktatása mellett fő feladata vasárnapi és ünnepi kantáták komponálása és előadása volt. Bach 1724. április 7-én a Nikolaikirchében, a nagypénteki istentiszteleten mutatta be nagyszabású művét, a János-passiót (BWV 245). A mű több mint ötven előadóval szólalt meg.

A zenei textúrákban a német protestáns egyszerűség lelhető fel. Bach passiója a szerző sokoldalú művészetét bizonyítja. Jézus szenvedéstörténetét dolgozza fel drámai módon, az előadást a liturgia helyszínére, a templomba helyezve. A passióban az evangélista recitativo narrációi a biblikus cselekmény bemutatását vizszik előbbre, melyek a zenekari kísérettel megszólaló kórusok és a korál-összefonódásaival képezik a művázat. Az áriákat a minimalizált ba-

rokk cizellálás, a hangszínek finom használata jellemzi.

A német egyházi énekek szövegei és dallamai részben Luther Márton munkái, s így ezeknek a 16. századi dallamoknak a harmonizálása a gyülekezet épülését is szolgálta. Bach melyen hívó lutheránus volt, alázattal szolgálta egyházát. A korál mint gyülekezeti ének a hívó ember és Isten kapcsolatát jelképező hitpillér.

A János-passió koráljai mind fenséges hangzásúak. A szerző a dramaturgiájánál mesteri eszközökkel és megoldásokkal élt. A mű utolsó kórusa, a *Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine* (Nyugodjatok, szent hamvak) a János-passió legismertebb és legmegrendítőbb része. A kórus többször visszatérve ismétli a szöveg sorait, melyeket az oboák és vonósok plasztikus kísérete színezt. Az elfogadó megnyugvás sorai ezek, szervesen összeépülve a zenével. A mű a *Christe, du Lamm Gottes* (Krisztus, Isten báránya) korállal zárul.

A Harmonia Mundi kiadó Bach-sorozatának János-passió-felvételét a világhírű Philippe Herreweghe ve-

zényletével a Collegium Vocale Gent készítette el a mű 1725-ben átdolgozott verziója alapján. Herreweghe megtartotta a korabeli hangzást a kórusnál: a szólamokat négy-négy énekes szólaltatja meg.

Ahogy Bach művészete, úgy Herreweghe historikus és szövegű előadómódja egyaránt etalon, tekintünk akár a mű megszólaltatásának arányaira, a csodálatos hangszínekre, a zenei ívekre, kontrasztokra vagy a dramaturgiai fellángolásokra, melyek Jézus szenvedését és feltámadását dolgozzák fel.

A Collegium Vocale Gent makulátlanul tisztá, nemes hangzása mellett emeljük ki a közreműködő szólistákat: Sybilla Rubens (szoprán), Andreas Scholl (alt), Sebastian Noack (basszus), Michael Volle (basszus), Mark Padmore (tenor). Deklamált előadómódjuk a lutheri egyszerűséggel szól hozzánk. Mindannyiukra jellemző az érthető szövegkijelítés, ami a contrapunktikus zenére és a mű érthetőségére nézve egyaránt előnyt jelent.

Bár a mű a protestáns közösségnek készült, az örökkévalóságnak is íródtak a kottafejekből meglevő zenék. Közel százhusz perc esszencia a Bach megalkotta János-passió. A CD-hez mellékelte füzet a teljes szövegkönyvet tartalmazza.

■ HETESSY CSABA

Johann Sebastian Bach: János-passió. – Kantáta BWV 22, 23, 127 & 159. Collegium Vocale Gent. Karmester: Philippe Herreweghe.

Liturgikus teológia ma

A Magyar Egyházzenei Társaság kongresszusa

► XI. kongresszusát tartotta március 14–16. között a Magyar Egyházzenei Társaság (MET). A Liturgikus teológia ma hatalmas távlatokat nyitó témája igen sokoldalú megközelítésre adott alkalmat.

Bevezetésként csütörtök este Bosák Nándor debrecen–nyíregyházi megyés püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Liturgikus Bizottságának elnöke adott áttekintést a liturgia teológiai alapjairól. Dr. Hafenschner Károly, a MET elnöke, a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának lelkes elnöke a liturgikus teológia mindenkor és aktuális kérdéseit fogalmazta meg tíz pontban (lásd keretes írásunkat).

Pénteken a liturgikus teológia felekezeti súlypontjaira irányult a figyelem. Kovács E. Gellért O. Praem. XVI. Benedekről mint homo liturgicusról szólt. Kocsis Fülöp hajdúdorogi megyés püspök a bizánci naptár liturgikus évkörét mutatta be. Nacsinák Gergely teológus egy 20. század végi görög ortodox tudós, Jóannisz Fundülisz munkásságát ismertette.

Dr. Pap Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem docense a református egyház feladatairól, nehézségeiről beszélt. A zsidó gyakorlatot – dr. Schöner Alfréd főrabbi akadályoztatása miatt – dr. Déri Balázs egyetemi tanár, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar (ELTE BTK) Latin Tanszékének vezetője elevenítette fel.

Az ókeresztény liturgiáról dr. Földváry Miklós, az ELTE BTK Latin Tanszékének adjunktusa szolgált információkkal. Ullmann Péter O. Praem. gödöllői kormányzó perjel a liturgikus ének és a népének hitoktatásban betöltött szerepéről osztotta meg tapasztalatait.

Dr. Zalatnay István, az Erdélyi

Gyülekezet lelképásztor – előadása címének többféle értelmezéséből kiindulva – komoly gondolkodásra inspirálta a hallgatóságot (liturgikus szövegeink újraolvasásán érthetjük az ismételt olvasást, az újraírást és az újraértelmezést is).

Péntek este a faszori evangélikus templomban dr. Barta Gergely liturgikus orgona- és kórusműveiből kaptak ízelítőt a résztvevők. A szolozsmas és misetételekre, valamint evangélikus koráldallamokra épülő kompozíciókat Kémenczy Antal adta elő orgonán, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hallgatóiból alakult kamarakórust Farkas Domonkos vezényelte.

Az időjárás a kongresszus programjára is hatással volt: Ittész János nyugalmazott püspök nem érkezhett meg Győről. Írását szombaton Balogh Piusz O. Praem., a MET alelnöke olvasta fel: Krisztus-központúság és a kereszt teológiája az evangélikus istentiszteletben – nem előadás, hanem vallomás az istentisztelet misztériumáról.

A rendezvény hátterét a Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet biztosította, melynek vezetője, dr. Kajtár Edvárd a hivatalos katolikus liturgia helyzetéről és az intézet munkájáról is beszámolt.

Az elhangzott előadások hamarosan megjelennek az – idén huszadik évfolyamában jár – Magyar Egyházzene című folyóiratban. Az érdeklődők hasznos információkhoz juthatnak az egyhazzene.hu oldalon is.

Szombaton a tisztújító közgyűlésen négy évre megválasztották a vezetőségi tagokat. Evangélikus részről dr. Hafenschner Károly elnökként, dr. Kinczler Zsuzsanna a pedagógus tagozat egyik vezetőjeként vesz részt a munkában.

A kongresszust közös imádságok, istentiszteletek keretették; az együttléte hálaadással, a Te Deum eléneklésével zárult.

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

1. A katolikus teológia a liturgikát hagyományosan a szisztematikus teológia és azon belül a dogmatika témakörébe sorolja, hiszen az egyház azt imádkozza, amit hisz, és azt hisz, amit imádkozni is tud. A protestáns teológia ezzel szemben főleg a gyakorlati teológia részeként foglalkozik vele, hiszen az egyházi élet szívének közepe az istentisztelet.

2. A liturgia Isten emberi formákat használó műve, ahol az „emberi” ketős értelemben van jelen: a megtestesülés folytatásaként az Isten oldaláról és válaszként az ember oldaláról. Az ember képtelen hinni (a hit nem Isten létének elismerése, hanem feltétlen bizalom az Isten felé), de az Isten hitre ébresztheti az embert, s a hit természetes megnyilvánulása a teo-logia és a doxo-logia: az Istenről szóló beszéd és az istendicséret.

3. A liturgia személyes találkozás a jelen lévő Szentháromság Istennel. Hogy mindez hogyan? – a titok megmarad titoknak. A csoda pedig – hogy a véges befogadhatja a végtelent – megmarad csodának. „Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük” – mondja az egyház Ura (Mt 18,20).

4. A liturgia legyen missziói karakterű, azaz hívja és szólítsa meg a kívülől érkezett embert. Legyen a belső kör, a hívők számára rendezett alkalom, amely élte, gondolja, pasztorálja az egyház tagjait, és táplálja a hitet, építi a hívők közösségét.

5. A négy alappillér elválaszthatatlan egymástól: liturgia, koinonia, diakonia és martyria. A bizonyágtétel, a szeretetszolgálat, a közösség és a liturgia egymással állandó kölcsönhatásban van.

6. A liturgia lényege szerint ökenimikus.

7. A tartalom meghatározza a formát, és csak a megfelelő forma hordozza a tartalmat. A tartalmi hiányt nem pótolja a legkiválóbb formai kivitelezés sem, és a tökéletes tartalom sem megy át a hozzá nem illő formában.

8. Az istentisztelet-látogatás jelentős csökkenése – túl a társadalmi, kulturális, esztétikai, értékrendi változásokon – nem azzal függ-e össze, hogy a liturgiával szemben minőségi kifogások vannak? (Kevésbé a liturgia tartalmával, annál inkább a kivitelezésével szemben.)

9. A zene nem csupán emberi segédeszköz a liturgiában, hanem Isten különleges adománya, amely emberi korlátainkat feszegeti, s a kinyilatkoztatás nyelvén, hordozójává válik.

10. A liturgikus teológia legizgalmasabb aktuális kérdései közé tartozik a tradíció és az új kihívások harmonizálása, illetve azok helyes aránya. Nem újat akar hozni, hanem az örök evangéliumot kísérel meg mai szavakkal elmondani. A liturgia használatánál, szövegformálásánál és újrafogalmazásánál is a krisztusi keskeny utat kell járnunk.

N A G Y H E T I

HETI ÚTRAVALÓ

„Ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne.” (Jn 3,14–15)

Bőjt 6. hetében az *Útmutató* reggeli és ünnepi igéi az Úr Jézus passióját tárják elénk: érettünk, miattunk, helyettünk szenvedett, emeltetett fel a keresztre és halt meg, hogy heti igénk ígérete számunkra is valóság legyen. „Az Emberfia azért jött, hogy szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mk 10,45; Lk) Virágvasárnap – a nagy-hét nyitányaként – az alázatos Király „egy szamarcsikóra találva, felült rá”. A nagy sokaság pedig – „pálmaágakat fogtak” (Jn 12,14.13) – így kiáltott: „Hozsánna Dávid Fiának! Örökre áldott, ki eljött az Úr nevében, Izrael Királya, Hozsánna a magasságban!” (GyLK 751) Pál őskeresztényén himnuszát idéz: Jézus „megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. (...) és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (Fil 2,8.11) A megváltás, megbékélés Isten műve: „...Krisztus már akkor meghalt értünk, amikor bűnösök voltunk.” (Róm 5,8) Jób passiója jól végződött; miután Isten kétszer is szólott hozzá a viharból, így szólt: „Csak hírből hallottam rólad, de most saját szememmel láttalak. Ezért visszavonok mindent, bünbánatot tartok...” (Jób 42,5–6) Az *Ószövetség* evangélistája a páska éjszakájára emlékeztet: „Eredj, népem, menj be szobádba, és zárd magadra az ajtót! Rejtőzz el...” (Ézs 26,20) Az új szövetség szerzője – utolsó vacsorája alatt – példaadó rabszolgamunkát végzett: „Ha tehát legmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.” (Jn 13,14) Pál az Úrtól vette az úrvacsora szeretetési igéit: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik... E pohár amaz új szövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszor isszátok az én emlékezetemre.” (1Kor 11,24–25) Nagycsütörtökön átélhetjük: „Emlékeztetésem tette csodáit, kegyelmes és irgalmas az Úr. Eledelt adott az istenfőlőknek, örökké emlékezik szövetségére.” (Zsolt 111,4–5) Ama nagy pénteken a fájdalom embere halálra adatott a bűnökért: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) „Pilátus feliratot is készítettett, és rátétette a keresztre. Ez volt ráírva: A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA. (...) Miután Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: »Elvégeztetett!« És fejét lehajtva, kihellette lelkét.” (Jn 19,19.30) Átadta Atyjának. „A Bárányt leölik. Az áldozat vérbe kerül. Krisztus egyszeri áldozata mindörökre érvényes, és mi üdvözülünk, ha hiszünk benne.” (Luther) Pál kér: „Isten Krisztusban megbékéltette a világot önmagával... Krisztusért kérünk, béküljétek meg az Istennel!” (2Kor 5,19–20) A nagyszombat temetői csendjében is kérjük: „Hallgasd meg, Uram, imádságomat, jusson hozzád kiáltásom!” (Zsolt 102,2) Isten számára mindenki él. „Segítségül hívtam nevedet, Uram..., és megváltottad életemet.” (JSir 3,55.58) Üdvözítő Jézusom, én is „a keresztfához megyek” (EÉ 208).

■ GARAI ANDRÁS

Oratio oecumenica

Istenünk, Atyánk! Köszönjük neked, hogy nem hagysz bennünket magunkra a mélységben, bűneinkben, elesettségünkben. Köszönjük, hogy nem érzéketlenül szemléled ezt a világot a maga nyomorúságával, egy-egy korban különösen is felgyülemelő gonoszságával, hanem atyai szíved belefájdult abba, amit ezen a földön látsz, és Jézus Krisztusban eljöttél hozzánk, hogy elkészítsd a szabadulás útját. Emeld tekintetünket a Golgotára, ahol egyszülött Fiad szíve beleszakadt a bűn miatti szenvedésbe, és váltságghalála lett a világ megváltásának leghatalmasabb cselekedete.

Úr Jézus! Kimondtad azt a keresztfán, amit ember soha ki nem mondhatott: „Elvégeztetett!” Elvégeztetett, hogy Atyánk nekünk megbocsáthasson, hogy szerethessen anélkül, hogy szeretné bűneinket, s hogy ne kelljen elkárhoznunk, bár minden bűnünkkel ellene vétetünk. Mindent elvégeztél, amire szükségünk van a boldog, az Istenben megbékélt élethez. Mindent elvégeztél, hogy megtisztult, felszabadult és örök életünk legyen. Mégis úgy érezzük, előbb nem örvendezzünk, hanem sírnunk kell, mert a kereszten látva téged érezzük

igazán bűneink terhét, hiszen nélkülled hajlamosak vagyunk jónak, ártatlannak gondolni magunkat. De kereszted alatt látjuk, hogy éppen olyanok vagyunk, mint a hűtlen Júdas vagy a téged megtagadó Péter, és befolyásolhatók, mint a „feszítsd meg”-et kiáltó tömeg. De köszönjük, hogy akik sírnak, azokat te vigasztalod meg, és minél többször tekintünk fel rád, annál boldogabban éljük át a bűnbocsánatot és Atyánk örök szeretetének valóságát.

Szentlélek Isten! Őrizd gyülekeztünket, hogy általad élő közösség maradjon, erőd minél többeket megragadjon, áthasson, cselekedetekre indítsd. Formálj olyan emberekké, akiknek egész élete hirdeti: valóban minden elvégeztetett, ami az áldott élethez és a békességben való távozáshoz szükséges. Add, hogy meglássa a világ rajtunk jóra vezérlő munkád, és békességed útjára találjon!

Maradj velünk és szereteteinkkel, a reánk bízottakkal, betegekkel, gyászolókkal, egyedül lévőkkel, az özvegyekkel és árvákkal.

Vezess bennünket, egyházunkat, népünket a bizonyoságtévő élet útjára Jézus Krisztusért, megfeszített és feltámadott Urunkért, Megváltónkért! Ámen.

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

NAGYCSÜTÖRTÖK – LK 22,14–30

NAGYCSÜTÖRTÖK IGÉJE

Egy asztalnál

Lehet-e békésen túlélni egy ember-telen háborút? Ez Edward Zwick zsidó származású amerikai rendező *Ellenállók* című filmjének kérdése, melyben a náci zsidóüldözés elől megmenekült emberek sorsát mondja el megtörtént események alapján. A túlélők közül három testvér válik a döntések jelképévé.

Tuvia Bielski, a film központi figurája élére áll az üldözöttek közösségének. Az a reménye, hogy harc nélkül, embertelenség és bosszú nélkül lehet túlélni a német hadsereg irtó hadjáratát. Zus inkább partizánnak áll, harcolni akar. A legvonzóbb személyiség a harmadik testvér, Asael, aki magát az életet választja. Hisz a csodákban, az összefogásban és a jóban.

Bár tudnánk addig lebontani hitbéli gondolkodásunkat, amikor még erről az asztalközösségről nem azonnal a szentség jutna eszünkbe. Mint ahogy ezt Lukács is teszi. Akkor megérténénk valamit ebből az élményből. Jézus együtt van a tanítványaival. Talán ez ennek a résznek a legfontosabb vonása. „Vágyva vágytam” erre a pillanatra – mondja. Nyilván ő maga is tele van feszültséggel, de egyidejűleg látszik az is, hogy ezek az emberek tényleg a barátai. Még ha félreértik, megtagadják, elárulják, akkor is.

A páska rendje szerint mindenki a maga poharából ivott, de különös barátság jele, hogy Jézus körbeadja a saját poharát.

Sorsuk összekapcsolódott akkor, amikor kialakult ez a kör. Most, az utolsó órákban jelképévé válik Isten és ember közösségének. Mire elég ez a közelség, mit bír ki ez a barátság, egyáltalán van-e közük egymáshoz?

Tuvia és Asael szervezik meg a menekültek erdei közösségét. Nem könnyű hidegben, éhezve, félelemben szabályokat kialakítani, de a legizgalmasabb kérdés a bosszú. Meg kell-e állítani az emberek gyilkos indulatát, amikor kezükbe kaparintanak egy német katonát? Vajon nem jogos-e, hogy mindenki kiadhassa dühét? Vagy nem kell-e akár kivégzéssel is féken tartani azt, aki ki akarja használni az erőszakmentességet, és erőszá-

kossá válik? Miért kell folyton menekülni, miért nem lehet szabad folyást engedni a bosszúnak? Tuvia ragaszkodik az emberséghez. Egyre inkább kitűnik a rendező szándéka: ez az erdei nép valamiféle második exodus népe.

A tanítványok is átélik a perc feszültségét. Ők is készülődnek. Zebedeus fiainak anyja már „kormányt alakít”, szeretné, ha a fiai lennének a miniszterek. Ezen aztán hajba is kapnak, mindegyik nagyobb szeretne lenni a másiknál.

Péter kardot vásárol. Világosan látja, hogy ebben a hatalmas helyzetben csak a fegyveres harc hozhat igazi változást. Amikor eljön az idő, akkor nem is rest használni.

Jézust valóban messiásnak látják, szabadságharcosnak, népvezérnek, mint Júdas Makkabeust egykor az ő népe. És készek követni. Nem gyávák, sőt az életüket is áldoznák egy ilyen szent ügyért. Számukra a csalódás éppen az, hogy nem kell. Hogy az Isten és ember közössége nem a szokványos értelemben vett háború, hanem a menekülésre való várakozás. Ez a páska, az „elkerülés” ünnepe: arra emlékeztet, hogy a tizedik csapás éjszakáján a pusztító angyal elkerülte a bárány vérével megjelölt házakat. Nem harcolni kell, hanem elviselni, hogy a pusztulás elkerüljön.

Az exodusra való utalás legszebb jelene az, amikor a németek üldözni kezdik a kolóniát. Öregek, betegek, gyerekek, nők menekülnek, mint hajdan az egyiptomi fogság idején. Egy végeláthatatlan mocsár állja az útjukat. Tuvia feladja. Innen nincs tovább. Öccse, Asael azonban nem a víz kettéválásában látja a csodát. Bőrövekkel köti össze a gyengéket az erősekkel, és élő láncként vezeti át a népet a mocsáron. Az igazi csoda a szeretet, a bátorság és a kirtartás, ez menti meg a zsidókat.

Jézus széles körben látja az eseményeket. Megsiratja Jeruzsálemet. Azóta zsidók milliói hullattak érte könnyet mind a mai napig. Ő az el-

ső. Érti a lehetőség elmulasztásának fájdalomát. Látja tanítványai vakságát. Talán magát okolja, hogy nem volt képes ennyi idő alatt megértetni velük, miről is van szó valójában. Tisztában van a nép várakozásaival is. Rengeteg kis csoport ilyen-olyan reménységekkel. Hatalmi vágyakozások, a szegénység, a kegyetlenség, a szabadság hiánya – mint minden más népnél is. Érti maga körül a világot. Tudja, hogy nem maradhat ebben a rejtett szobában, hamarosan indulnia kell.

Hiába azonban minden hősiesség, a németek túlereje végül mégis győzedelmeskedni látszik. Az utolsó pillanatban érkeznek meg a partizánok az elszakadt, erőszakot választó testvér vezetésével. Neki is voltak konfliktusai az erdeieket cserbenhagyó partizánvezérrel, de végül idejében érkezett. Az erőszak menti meg az erőszak nélkülüket.

A filmet az élet írja, ezért nem áll végtelenen sem az erőszakmentesség, sem a hősiesség mellett. A közösség azonban valóban túléli a háborút. Újabb és újabb telepeket építve növekszik. Iskolát, bölcsődét létesítenek a születő nemzedéknek, és a kolónia fennmaradása idején sok száz ember életét mentik meg.

Most még együtt van velük. Ebben a közösségben mutatja meg évszázadok számára előre, mint nekünk is, hogy az a legjellemzőbb Isten és ember kapcsolatára, hogy Isten együtt van az emberrel. Jöhet akár milyen veszedelem, élhetnek egészen más gondolatmenetektől meghatározottan, akár el is árulhatják naponta, ő együtt van velük.

Együtt van velünk. Hétköznapi, kicsinyes háborúinkban letéti velünk a kardot. Megérteti velünk a szabadság valódi lényegét. Feltárja a kereszt útjának üzenetét. Részszületek belőlem – mondja –, mert ez formálja át teljesen identitásotokat, ez mutatja meg azt, hogy egy örült, kicsinyes háborúktól meghatározott világban is van remény a szépségre, az életre, az érzékenységre.

■ KOCZOR TAMÁS

S T Á C I Ó K

NAGYPÉNTEK – LK 23,(24–32)33–49

Az áldozat és a Főpap

Csatlakozzunk nagypénteken Jézus ismerőseihez és a galileai asszonyokhoz, akik „távolabb állva szemlélték” mindazt, ami az első nagypénteken történt. Mi – lélekben – merészkedjünk közelebb a kereszthez.

Ezt tette értünk Jézus! Ha közelebről szemléljük ezt a szent történetet, akkor rádöbbenünk, hogy a látszat és a valóság mennyire eltér egymástól. S tanulassuk, hogy milyen sokszor vagyunk a látszat foglyai. Még a természet is számos példát ad a látszat és a valóság leckéjéből. Klasszikus példa a reggel és az este. Hagyományosan úgy mondjuk, hogy „felkelt” vagy „lelent” a nap, pedig a föld forog a tengelye körül – ám mi mégis a látszat szerint beszélünk.

Látszat az, hogy Pilátusnak mekkora hatalma van, mert az Izráelt megszálló hadsereg parancsnoka és a szent föld teljhatalmú helytartója. A valóság azonban az, hogy minden Jézus kezében van még ebben a drámai eseménysorozatban is. Pilátus kénytelen a nép kívánságának engedni. Nem azt engedi szabadon, akit szeretne (Jézust), hanem akit nem szeretne (egy bűnözőt), mert ez a demokrácia. Pilátus a nagy demokrata.

Az események szemlélésében az első pillanattól kezdve csodálkozunk rá arra a tényre, hogy Jézust látszó-

lag legyőzték, a valóság azonban az, hogy csak az történhetett meg, amit a mennyei Atya és a Fiú akar; ennek a csodának a meglátására tegyen képessé bennünket a Szentlélek Isten.

Az is csak látszat, hogy nagypénteken Jézust kellene bánatos lélekkel siratnunk, mert az csak látszat, hogy ő kiszolgáltató mártír. A *Zsidókhöz írt levélből* tudjuk, hogy Jézus egyszerre az áldozati Bárány és a Főpap, aki bemutatja az áldozatot! Jézust nem kivégzik, hanem ő adja értünk az életét váltságul. Ahogyan az ókorban arany- vagy ezüstpénzért kiváltottak embereket a rabszolgasorból, ő úgy adja életét, önmagát váltságdíjjá erítettünk, mert nélküle a bűnrabszolgái maradnánk az örökkévalóság kárhóztató rettenetében is. Csak látszat, hogy Jézust kivégzik, mert a valóság az, hogy így lesz a mi Megváltónk.

A kereszten elmondott szavai is igazolják, hogy ő uralkodik a drámai helyzet felett, ezért is fontos figyelemmel kísérenünk mindazt, amit Jézus mondott a kereszten. Ha mind a négy evangéliumra gondolunk, akkor Jézusnak összesen hét szava volt a keresztfán. Jó lelkigyakorlati lehetőség, ha időnként saját passióhetet rendezünk magunknak, és naponta egy-egy olyan szón meditálunk, amelyet

Jézus mondott a kereszten (érdemes ezt zenével – például *Haydn A Megváltó hét szava a keresztfán* című művével – alátámasztani, hogy ezek a szavak még mélyebben a lelkünkbe hatoljanak).

Ebben a történetben Jézus négy-szer szólal meg. Legelőször az őt sirató asszonyok lelki látását igyekszik kitégíteni vigasztaló módon: legyen fontos számukra a megtérésük, mert az elkövetkező nehéz időkben csak egyetlen menedékük lesz, a Megváltójuk. Jézus az egy generáció múlva bekövetkező súlyos eseményekre utal: amikor majd a rómaiak elpusztítják a szent fővárost, és a templomból is csak a siratófal marad, akkor legyen nekik menedékük. Ha a ránk váró veszedelemről tudhatunk, akkor szükséges bölcsen óvintézkedéseket tennünk. Ebben az esetben egyetlen bölcs lépés lehetséges: megtérés a Megváltóhoz.

Amikor Jézus másodszer megszólal, akkor az ellenségeiért imádkozik, azokért, akik elárulták, megtagadták, halálra ítélték, és a kivégzés szörnyű művét is végrehajtották. Jézus közbenjárónk, mindenkiért, még az ellenségeiért is közbenjáró, mert azért jött, hogy mindenki felé szeretettel forduljon, és mindenkiért felemelje szavát a mennyei Atya színe előtt. Megren-

dítő módon nem mérlegeli, hogy ki érdemli meg, és ki nem. Ahogy a napfény is, eső is jókora és gonoszokra egyaránt áldásként jön, Jézus mindenkiért, az ellenségeiért is imádkozik. Megható, hogy még indokot is talál mellettük: még nem látnak, még nem volt módjuk felismerni a látszat mögött a valóságot.

Harmadszor is megszólal Jézus, és akkor igazán egy méltatlan emberre pazarolja isteni szeretetét. De ő ezt nem sajnálja, mert ez a – Lukács szerint – lázadó és gyilkos ember titokzatos módon megsejtette Jézus lényének, művének a titkát, ki tudja mondani személyes bűnvallását, és képes a végső kétségbeesés helyén bizodalommal egy látszólag tehetetlen ember felé fordítani. Ez az egykori bűnöző és halálra ítélt egy tehetetlenek látszó emberbe veti a bizodalomát, pedig még azt sem tudja, hogy „Uramnak” szólíthatná, megmarad amellet, hogy egyszerűen nevével szólítja: „Jézus!” S erre a megszólított Jézus felmutatja, hogy a valóságban ő az Úr, aki megajándékozza „azonnal, ma” ezt a bűnbánó és hitvalló embert: „*Bizony (ámen) mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban!*”

A világtörténelem talán legszebb bizonyosságtétele hangzik el végül eb-

NAGYPÉNTEK IGÉJE

ben az igeszakaszban! Megmondhatatlan, hány betegágyon és hány haladoklónak jelentett ez már óriási lelki segítséget, hogy a Jézustól tanult és a Lélektől kapott hittel ki tudta mondani: Atyám, a te kezre bízom az én mulandó életemet, halálnak kiszolgáltatót lelkemet. Amikor Jézus ezt kimondta, meghalt.

Nem csoda, hogy megrendült a római százados, és felismerte a „*valóban igaz embert*”, vagyis a látszat mögé látott. Nem meglepő, hogy a bámsz sokaság pánikszzerűen menekült haza, mellét verve. S voltak még, akik ott álltak – igaz, kissé távolabb –, és szemlélték mindazt, ami történt, felnéztek a keresztre.

A mai napon nézzünk fel feketébe öltöztetett templomainkban mi is a keresztre, és ragyogjon fel számunkra, hogy mindez értünk történt! Ha felismerjük ezt, nem maradhat hatás nélkül az életünk.

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozzunk! Add meg, Urunk, drága Jézusunk, kegyelmesen, hogy a te szent valóságodat látva leboruljunk a kereszted tövében, és erőt merítve szeretetedből, áldozatodból a hit útján járassunk, téged követve! Ámen.

NAGYSZOMBAT – MT 22,31–32

A csendben megszólal az Élő hangja

Újabb esélyt kaptunk a csendre. A belső csendességre. Megint elérkezünk nagyszombat ünnepéhez. Nem üres nap ez, csak csend.

A csöndes szombat – ahogyan őseink nevezték – ismét lehetőséget ad arra, hogy végiggondoljuk a mögöttünk levő böjti időszakot, vajon sikerült-e készülni az ünnepekre. Végigjártuk-e az ünnepre hangolódás útját, próbáltunk-e szelektálni életünk limlomain között, elkezd-tük-e az ünnep előtti nagytakarítást? Ha igen, milyen eredménnyel? Ha böjti hét hete elszaladt, s elmaradt a csend, az elmélyülés, akkor ezt az egy napot használjuk ki jól. Ebben az egy napban önzességűsödhet böjti minden áldása.

Nemcsak a konyhában, a ház körül, a lakásban kell készülni az ünnepre, hanem belül is, a szívünk legmélyén. Ezért a lelkünk legbensőbb előünnepe lehet nagyszombat. Sokan azt gondolják, ez a nap amolyan lyuk a nagyhét folyamatában. Istennél azonban nincsen üresség. Ő akkor is dolgozik, amikor a sír csendje mozdulatlanul színel. Mi azonban nem a sír csendjére figyelünk, hanem az új élet születése előtti csendre. A búzaszem – Krisztus maga – a földbe került, hogy új élet támadjon.

Hallatlanul izgalmas az egész evangéliumi fejezet, ezért nem elég és nem szabad kiragadott mondatként olvasni ezeket a jézusi gondolatokat sem. A szakasz elején elhangzott a királyi menyegzőről szóló

példázat, bemutatva a perspektívát: Isten szélesre tárta a kiteljesedő élet kapuját. Aki meghívót kapott, az készülődjön, hiszen a meghívás tiszta, rendes ruhára kötelez, hiszen sokan vannak a meghívottak, de kevesen a választottak...

Ezt követi az adópénzről szóló jézusi történet. A farizeusok törbe akarják csalni Jézust, hiszen ravasz módon feltett kérdésekre nem lehet jól válaszolni... Jézus azonban olyan választ adott, amelyen elcsodálkoztak, mert nem tudtak vele mit kezdeni: „*Adjátok meg... a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené.*” (Mt 22,21)

Ezután folytatódik a fejezet azzal, hogy a szaduceusok is „bepróbálkoznak”, hátha nekik sikerül olyan kérdést feltenni, amely zavarba hozza a Názáretit. A mindenkor legnehezebbnek tűnő kérdést teszik fel: az élet-halál kérdést, ráadásul egy rafinált történettel (a hétszeresen megözvegyülő asszony esetével) tovább nehezítve. Nekik megvan a maguk válasza, nem is választ várva kérdezőnek, nem az érdekli őket, mit mond Jézus. Azért kérdezők, hogy céljukat elérjék: ellehetetlenítsék Jézust.

Ha ugyanis Jézust kiiktatják, nem kell szembeülni a személyes Istenkérdéssel. Jézus válasza azonban megdöbbenítő – nemcsak a kérdezőket, de az odasereglett hallgatókat is: „*Az Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké.*” Ahogy Máté hozzáteszi: a sokaság álmétkodott tanításán.

Van-e feltámadás? – kérdezzük

húsvét küszöbén, talán másként, talán más indítékkal, mint egykor a szaduceusok. Van-e feltámadás? – kérdezzük akkor, amikor az élet rendjétől (születünk, élünk, megöregedünk, meghalunk) eltérő események megrendítenek: hirtelen halál, gyógyíthatatlan betegség, baleset, katasztrófa. Van-e feltámadás? – kérdezzük akkor, amikor saját mulandóságunkkal szembeülnünk, és érezzük, hogy ez az egész lét nem torkollhat a semmibe. S a becsületesen gondolkodó ember rendszeresen a tenyerébe néz, hogy lássa a bőrünk barázdáiba vésett két *m* betűt: *memento mori* – emlékezz a halálra!

Nagyszombat csendesülünk bár csak ilyen gondolatok is foglalkoztatnának! Nem azért, hogy elkese-redjünk: a kaszásé az utolsó szó, a halál – kivétel nélkül – mindannyiunkat térdre kényszerít, s előbb-utóbb eljön a búcsú pillanata. Nem is azért, hogy a nagy kérdőjel – van-e valami egyáltalán a halál után? – fájoan ágaskodjék bennünk. Nem is azért, hogy megrémíessen a fekete sötétség, amelyet az elkerülhetetlen gyász színe kifejez, s amely ezen a napon még az oltárt is betakarja. Hanem azért, hogy az egyedül hiteles válaszadótól megkapjuk az egyedül érvényes választ az örök kérdésre: van-e feltámadás.

Nagyszombaton a sír csendjében élünk. De az Úr 2013. évének nagyszombatján töprengünk, s az előttünk járó hatalmas keresztes sereg tanúskodik arról, hogy ez a nap s ez

a hely nem a végállomás volt. Az a Jézus, aki valóságosan szenvedett és halt meg, az a Jézus, akit sírba helyeztek, nem maradt a halál birodalmában. Nagyszombatra húsvétvasárnap jön. Halálra meg élet. Ezzel pedig a legfontosabb életjel. Van élet a halál után!

A sír – a nagyszombati Jézus-sír, a szereteteinké a temetőben s a miénk, majd amikor befejeződik a földi út – csupán átszállóhely. Azért hisszük és valljuk ezt, mert Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké. Ez azonban nem a biológiai lét végeztével érdekes és fontos kérdés. Van-e élet a halál után – ez a kérdés szorosan összefügg azzal, hogy van-e élet a halál előtt. Nem csupán vegetáció, hanem élet. Olyan élet, amely az élő Isten, az élő Istene szerint is életnek nevezhető. Aki csak túlélni akar, az biztos, hogy meg fog halni. Aki az életre vágyik, és megtalálja azt az élő Isteneél, az nemcsak túléli, de halál előtt, halál után is él.

Amikor Jézus konkrét személyeket említ – Ábrahám, Izsák és Jákób Istene –, az nem csak valamiféle tradicionális elnevezést takar. Minden egyes személy az élő Isteneé egy-egy életet teremtő cselekedetére utal. Amikor nagyhét nagy napjai Isten irgalmára, az abból fakadó reménységre mutatnak, akkor nem valami általános elméletet fogalmaznak meg, hanem konkrétan nekünk szóló evangéliumot. Ennek az örömmüzenetnek a lényege az, hogy Krisztus érttem/értünk halt meg és támadt fel.

NAGYSZOMBAT IGÉJE

Lehet, szabad, kell ilyen személyesen érteni: a világot átfogó szeretet engem is át akar ölelni, nekem is életet akar adni itt és odaát egyaránt. Minőségi, kiteljesedő, örök életet.

Az élet mindennapi zajában s a csak a külsőségekre koncentráló ünnepi készülődésben ezért is van szükségünk a csendes szombat elgondolkodó napjára. Ha ma szívünkbe zárjuk, lelkünkben ízlelgetjük, fejünkben forgatjuk ezt az egy mondatot: Isten az élők Istene, akkor lesz ünnepünk, és lesz utána élettel teli hétköznapunk.

A nagyszombati csendet így csak egy hang töri majd meg: a Feltámadotté. Aki megáll a tanítványok között a szoba, az életterük közepén, és ezt mondja: halott voltam, de íme, élek. És ti is élni fogtok. S aki megáll az én életem középpontjában is, és azt mondja: feltámadtam neked is. Velem te is élni fogsz.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IF.)

Imádkozzunk! Uram, te azt, amit egykor vitapartnereidtől kérdeztél, ma tőlünk kérdezed: „...nem olvastok-e, amit Isten mondott nektek? ...Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké!” Uram, sokat olvastam, mégsem ért el a szívemig. Pedig ezt a jó hírt nem elég olvasni, tudni, be is kell fogadni. Add nekem nagyszombaton is a húsvéti reménységet és azt a bizodalmas hitet, amely meg tudja ragadni az élet evangéliumát. Ámen.

Intézményvezetői pályázatok

A pályázatot meghirdető szerv: Magyarországi Evangélikus Egyház.

Meghirdetett munkahelyek:

1. Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium (OM azonosító: 036378), 7150 Bonyhád, Kossuth u. 4. – intézményvezető.
2. Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (OM azonosító: 201745), 1173 Budapest, Ferihegyi út 115. – intézményvezető.
3. Kiskőrösi Petőfi Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kertészeti Szakközépiskola (OM azonosító: 201575), 6200 Kiskőrös, Árpád u. 4. – intézményvezető.
4. Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium (OM azonosító: 028375), 5650 Mezőberény, Petőfi Sándor út 13–15. – intézményvezető.
5. Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiuma (OM azonosító: 039165), 1077 Budapest, Rózsák tere 1. – intézményvezető.
6. Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola (OM azonosító: 201674), 6230 Soltvadkert, Bocskai u. 2. – intézményvezető.
7. Vajda Péter Evangélikus Gimnázium (OM azonosító: 201676), 5540 Szarvas, Vajda Péter u. 20. – intézményvezető.
8. „Katicabogár” Evangélikus Német Nemzetiségi Óvoda (OM azonosító: 201479), 5650 Mezőberény, Luther u. 9. – óvodavezető.
9. Kerekerdő Evangélikus Óvoda (OM azonosító: 029999), 8136 Lajoskomárom, Gesztenyefasor u. 2. – óvodavezető.
10. Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda (OM azonosító: 201591), 2000 Szentendre, Pannónia u. 40. – óvodavezető.

Az intézményvezetői munkakör, megbízás betöltéséhez szükséges iskolai végzettségek, képesítések, egyéb feltételek:

- az adott nevelési-oktatási intézményben pedagógus-munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai végzettség és szakképzettség, középiskolában mesterfokozat;
- 8. sz. munkahelyre: német nemzetiségi óvodapedagógusi oklevél (Knt. 67. § [3]);
- pedagógus-szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szakképzettség;
- legalább öt év pedagógus-munkakörben szerzett szakmai gyakorlat;
- legalább öt év evangélikus egyházközségi tagság;
- evangélikus konfirmáció, lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb:

A megbízás kezdete: 2013. augusztus 1. (Kivéve a 9. számú munkahely, ahol a megbízás kezdete: 2013. szeptember 1.) A megbízás ötévi időtartamra szól.
A pályázatot benyújtásának határideje: 2013. április 4.
A pályázat elbírálásának határideje: 2013. június 30.
Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerint.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat;
- a pályázó önéletrajzát és részletes szakmai életrajzát;
- az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programot és a szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseket;
- lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől.

A pályázathoz mellékelni kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását igazoló dokumentumokat;
- érvényes erkölcsi bizonyítványt (három hónapnál nem régebbi);
- a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Magyarországi Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztály, 1085 Budapest, Üllői út. 24., Varga Márta osztályvezető. Tel: 1/429-2035.

A pályázat címe: Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda Nevelési és Oktatási Osztály, Varga Márta, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írják rá: „Intézményvezetői pályázat”, és tüntessék fel a megpályázott intézmény nevét is.

Felhívás az országos teremtésvédelmi versenyre

Ha 16–18 év közötti középiskolás vagy, és úgy gondold, hogy van egy jó ötleted, amellyel szebbé és jobbá teheted a környezetet, ennek megvalósításához lelkes barátokat is találsz, kész vagy összemérni és bővíteni a tudásodat, ráadásul szeretsz világot látni, akkor itt az alkalom, hogy jelentkezsz a Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezetek Tanácsa és a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararat Munkacsoportja által közösen meghirdetett országos teremtésvédelmi versenyre. Résztettek a 15. oldalon, az *Üzenet az Ararattól* rovatban.

Két orosházi lelkész emlékezete

Száz éve született
Benkő István és Arany József

Benkő István (1913–1993)

„Kivételes munkabírási, nagy műveltségű, több nyelvet beszélő lelkész volt. Sokan ismerték, szerették és tisztelték Oroszházán” – írta halálakor az *Oroszházi Napló*.

A Pest megyei Monoron született 1913. március 19-én. Édesapja *Benkő István* csizmadamester, édesanyja *Dudás Ida* volt. Két gyermeküket kivételes szeretettel nevelték. István az elemi iskolát szülőfalujában, a középiskolát a ceglédi Kossuth Lajos Reál Gimnáziumban végezte. 1931-ben kitűnően érettségizett, majd beiratkozott a pécsi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem soproni Evangélikus Hittudományi Karára.

A teológián kitűnt rendkívüli képességeivel, professzorai a legjobbak között tartották számon. Mindig jól vizsgázott, egy időre azonban meg kellett szakítania tanulmányait. Az történt, hogy jóhiszemű édesapja váltót írt alá, s miután az adós nem fizetett, az ő vagyontukát árverezték el. A familia teljesen tönkrement, szétesett. Így István számára nem maradt anyagi alap, abbahagyta a teológiát, s a vető- és virágmagot termeltető híres monori cégnél helyezkedett el.

Óriási igyekezettel látott munkához, előjárói felfigyeltek rá, küszöbön állt kertészeti stúdiómainak megkezdése a németországi Erfurtban. Professzora, *Deák János* azonban érte ment, visszahívta a teológiára úgy, hogy náluk lakott, és ösztöndíjat is sikerült kapnia. Megkettőzött erővel dolgozott, szorgalmasan készült a papi pályára, az evangélium hirdetésére. Az 1935–36-os tanévben Helsinkiben tanult.

Életének vezérigéjéül Kol 4,17-et választotta: „Vigyázz a szolgálatra, amelyre vállalkoztál az Úrban, hogy azt betöltséd!”

Finnországból visszatérve először Gyulára került segédlelkésznek, majd Budapesten, a Deák téren *Raffay Sándor* püspök mellett töltött egy esztendőt, aztán a budapest-fasori gyülekezet káplánja volt. Sikerként kibékíteni szüleit, a családot ismét egybekovácsolta.

1939 őszén Gyulára hívták meg parókus lelkésznek. Végezte az istentiszteleteket, bibliáórákat, hittanórákat, a kereszteleket, a konfirmációt, esküvőket, temetéseket. 1940-ben megnősült: *Stéberl Zsuzsanna*,

a nemzetközi hírű gyulai kolbászgyáros, *Stéberl András* lányát vette feleségül. 1945-ben született egyetlen fiuk, *Benedek*.

Hatalmas terület tartozott ekkor a gyulai egyházközséghez, Benkő István állhatatosan szolgált a nehéz időkben. Szerette a gyulaiakat, őt is szerették, mégsem itt öregedett meg. 1962 augusztusától Oroszházára hívták meg lelkésznek. A nyugalomba vonult *Fürst Ervin* örökébe lépett, ugyanakkor lelkész társa, *id. Koszorús Oszkár* viselte az esperesi tisztséget. Kiváló érzékkel, páratlan diplomáciai készséggel kormányozta a helyi egyházközséget mint igazgató lelkész. A lelkigondozás mellett felelősséget érzett az egyház anyagi ügyeiért, az épületek, a templom állandó felújításáért, a temetők rendjéért.

Hamar megkedvelte Oroszházát, ahol bőséges lehetősége nyílt a szolgálatokra, gyakran látogatta az egyháztagokat otthonukban és betegségeik idején a kórházban is. Mindig igényes volt beszédeinek, prédikációinak elkészítésében. Érdekesen, színesen magyarázott, érzékletesen tudta mondanivalóját megjeleníteni. Rendkívül mozgó, széles látókörű, képzett ember volt.

Oroszházi éve alatt hét alkalommal járt Finnországban, többször prédikált a finn rádiókban. Híveket szerzett az északi országban Magyarországnak és Oroszházának is. Az 1960-as évektől kezdve minden esztendőben érkeztek finnek, és az orosháziak is utaztak Helsinkibe, Tamperébe, Kuusankoskiba. Mindennek Benkő István volt a fő mozgatója.

Időközben *Kis János* és *Gyarmati István* személyében fiatalabb lelkész társakat kapott. Miután *id. Koszorús Oszkár* nyugalomba vonult, 1982. január 1-jétől ő lett a Nyugat-békéi Evangélikus Egyházmegye megbízott esperese.

A szolgálatot 1983-ban *Pintér János*nak adta át. Ekkor már hetvenéves elmúlt. Rövid pihenő után 1984-ben komoly batorságról tett tanúbizonyságot, mikor feleségével együtt több évre a braziliai São Paulóba utazott. Bár Brazíliában a magyarok papja volt, finn nyelvű istentiszteleteket is tartott.

Oroszházán halt meg 1993. november 28-án. Gyulán, a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra, felesége egy hónappal élte túl.

► Az évfordulók alkalmat adnak arra, hogy sok küzdelmet megért evangélikus elődeink pályafutását jobban megismerjük. Az alábbiakban két, száz évvel ezelőtt született orosházi lelkész életútját elevenítjük föl: az 1952-től négy esztendőig gyülekezetünkben szolgáló *Arany József* esperesét és az Oroszházáról két évtized után 1983-ban nyugalomba vonult *Benkő István* megbízott esperesét. Emléküket úgy is őrizzük, hogy mások mellett – beiktatásuk sorrendjében – egyháztörténeti parkunkban követ emeltünk-emelünk tiszteletükre.

■ Koszorús Oszkár

Arany József (1913–1999)

1952-ben az orosházi presbitérium úgy határozott, hogy a *Gyöngyösi Vilmos* távozásával megüresedett lelkészi állást meghívással töltik be. Arany József esett a választás.

A június 15-i közgyűlésen *Botyánszki János* esperes a következő szavakkal ajánlotta az új lelkészt: „Arany József kiváló lelképásztor és nagyszerű szervező, felesége hűséges munkatárs a belmissziói munkában. Ami fontos, hogy személye alkalmas az állam és az egyház közötti békés viszony továbbépítésére.”

1952. július 6-án beiktatták, az igazgató lelkész továbbra is *Fürst Ervin* maradt.

Arany József több mint négy évtizedig volt aktív lelkész, ebből négy esztendőt töltött Oroszházán.

Egy Nógrád vármegyei kis községben, Heréden született 1913. március 20-án. Apja *Arany István* kőművesmester, építési vállalkozó volt, édesanyja, *Svechla Mária* három gyermeket nevelt, és a családi gazdaságot vezette.

Arany József az elemi iskola befejezése után nyolc évig az aszódi evangélikus gimnáziumban tanult. Különösen az idegen nyelveket kedvelte, kitűnően érettségizett.

Gyermekkori álma valósult meg, amikor az 1932–33-as tanévben beiratkozott a soproni teológiára. Az itt töltött négy esztendő a komoly tanulás ideje volt számára. 1936-ban szigorlatozott a hittudományi karon, lelkészi ordinációja Salgótarjánban volt. Ezután ösztöndíjat kapott a berlini Friedrich-Wilhelms-Universität-re (a későbbi Humboldt Egyetemre). Érdeklődéssel hallgatta *Leonhard Fendt* professzor gyakorlati teológiai előadásait, vett részt szeminariumain. Különösen a hitoktatásán, a valláspedagógia és az ifjúkor lélektana vonzotta.

Hazatérve több helyen volt segédlelkész, Rákosszentmihályon vallásánár. 1940-ben Celldömölkön feleségül vette *Molnár Julianna* evangélikus tanítónőt, három gyermekük született: *Attila* (1941), *Aba András* (1942) és *Júlia* (1945).

A második világháború sodorta Békés megyébe, Gádosrosra, mivel *Pusztay József* tragikus halálával lelkész nélkül maradt a gyülekezet. *Raffay* püspök előbb kinevezte lelkészi szolgálatra, majd 1946. április 28-án beiktatták.

Életét nem kerülték el a csapások: felesége váratlanul elhunyt. A gázszív letelte után házasságot kötött *Óry Erzsébet* tisztviselőnővel, aki vállalta és becsülettel teljesítette a három félárva gyermek nevelését. Arany József az egyre nehezedő körülmények között is végezte a gádosrosi szolgálatokat.

Oroszházi lelkész volt már, mikor nagy átrendezés tör-

tént a Magyarországi Evangélikus Egyházban. A zsinat déli és északi kerületre osztotta az addigi négy püspökséget. 1952. július 18-án alakult meg a Déli Egyházkerület és az új Nyugat-békéi Egyházmegye. Október 21-én tartották meg első ülését, ahol a két megválasztott tisztségviselő, Arany József esperes és *dr. Nádor Jenő* egyházmegyei felügyelő elnököltek.

Nem volt könnyű helyzetben az esperes-lelkész. Ez az az időszak, amikor a diktatúra a társadalom minden szelétét ellenőrzése alatt tartotta. A munka azonban tovább folyt. Arany József a helyi és az egyházmegyei szolgálatokból is kivette részét. 1956 nyarán a Dunántúlra kérte áthelyezését, június 15-én pedig lemondott lelkészi állásáról. Fia, *Arany Attila* szerint édesapja az orosházi négy évet tartotta pályája csúcának. Végül mégsem a Dunántúlra, hanem Csepárra került. Telenyáron járta a szórványokat, hirdette Isten ígését. 1978-as nyugdíjazásáig életben tartotta a csepai gyülekezetet.

Ezután feleségével együtt Budapestre költöztek. Nyugdíjasként fiatalkori álmaikat valósította meg, utazott. Eljutott Athénba, Rómába, Párizsba, Londonba. Utolsó templomi szolgálata 1990-ben volt, *Anikó* unokáját eskette a Deák téren. 1999. október 3-án Tatabányán érte a halál. Urnáját a kelet-keleti evangélikus altemplomban helyezték el. Hűségese felesége 2005-ben hunyt el.

A szerző az Oroszházi Evangélikus Egyházközség levéltárána vezetője

Kihez tartozol?

Amint ott ült a tűz világánál, meglátta őt egy szolgáló, szemügyre vette, és így szólt: „Ez is vele volt!” Ő azonban letagadta, ezt mondva: „Asszony, nem ismerem őt!” Röviddel ezután más látta meg, és rászólt: „Te is közülük való vagy!” De Péter így válaszolt: „Ember, nem vagyok!” Körülbelül egy óra múlva másvalaki is bizonygatta: „De bizony, ez is vele volt, hiszen ő is Galileából való.” Péter azonban ismét tagadta: „Ember, nem tudom, mit beszélsz.” (Lk 22,56–60)

Péter tagadása leginkább a nagyheti történetek között kerül elő, holott sorsdöntő téma ez mindennapi magatartásunk, hívó, hiteles keresztyén életünk megélése szempontjából.

Péter viselkedése mérhetetlenül emberi. Képtelen eligazodni a váratlan események idején, Mesterének, Jézus Krisztusnak megalázott helyzetében nem tudja, hogyan viselkedjék helyesen. Féltve saját életét úgy gondolja, jobb, ha letagadja azt a Valakit, akiben ez idáig rendíthetetlenül hitt.

Nem érti, hogyan lehetséges, hogy az a Jézus, aki őt a tenger hullámain megtartotta, most „vert helyzetben”, a zsidó vezetők akaratából a római katonák kezén van. Hová lett emberfeletti hatalma, miért történhet meg vele ez a szörnyűség?

Péter szívét valóságos félelem járja át. Riasztóan hatnak rá a szolgálóleány szavai, majd a tűznél melegebből többi zsidó tekintete, akik szintén felismerték őt, már tudják, hogy ő is a megalázott Jézus barátja.

Péter ösztönös válasza a tagadás. Az a Péter, aki eddig Jézus lehangosabb tanítványa volt, most hallgat, szorong,

bátortalanul figyeli az eseményeket, vajon mi lesz ebből az egészéből. És amikor kérdezik, hát tagad.

A teológusok különböző magyarázattal szolgálnak erre. Számomra azonban Péter későbbi őszinte könnyei arról árulkodnak, hogy szíve mélyén ő igenis Jézushoz tartozott. A kakas kukorékolása nem engedte a további tagadást, az ösztönös védekezést, mert Jézus tekintete helyre tette benne mindazt, amit a félelem kényszerített ki belőle.

Mindennapi életünk nemegyszer hasonló helyzeteket produkál, mint amilyenek Péter életében a főpap udvarában történt események voltak.

EUGÈNE BURNAND: JÁNOS ÉS PÉTER

Olyan emberek között kell megjelenünk, kérdésekre válaszolunk, akik számon tartják, hogy kik vagyunk, de szeretnék ezt magatartásunk, viselkedésünk által is visszaigazoltnak látni. Gyakorlott keresztyének tudják, hogy a világ fiai többet várnak el a hívóktól, mint önmaguktól, sőt sok esetben jobban tudják, hogyan kell viselkedniük, mint maguk a hívók.

Tudják-e rólad, hogy Jézushoz tar-

tozol? Iskolatársaid, munkatársaid, szomszédaid úgy ismernek-e, mint az Úr gyermekét? Kérdéseikre milyen választ adsz?

Rövid távon nem mutatkozik mindig előnyösnek a Krisztushoz tartozás. Ezt a tapasztalt hívők tudják bizonyítani. Akik azonban szívükben az Úrhoz tartoznak, nem tudnak tisztá lelkiismerettel mást mondani, mint megvallani őt az emberek előtt. Jézus mondta: „Aki vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt. Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32–33)

A nagyhét Jézus Krisztus szenvedésének és goltjai győzelmének a hete, de mint fontos üzenet elmaradhatatlan a Krisztushoz tartozás kérdése is. Csodességeiben, elmélkedéseid perceiben éppúgy, mint a mindennapi „éles helyzetekben”, legyen kész a szívedben és a szádon is az őszinte, bátor hitvallás arra a kérdésre, hogy te kihez tartozol!

■ MAROSI NAGY LAJOS

Vagyok

A Szentírás egyik legsúlyosabb szava, Isten önkijelentése, önmeghatározása: *vagyok*. Emberlétünk minden pillanát kitölti, átjárja az isteni jelenlét: én vagyok, itt vagyok, veled vagyok. Bibliai történetek, prófétai ígéretek egész sora szól arról, hogy legyen szó rabságról vagy szabadságról, vándorlásról vagy letelepedésről, békéről vagy háborúról, nélkülözésről vagy bővelkedésről, ami minden körülmények között a létezésünk fókuszja, megtartó kösziklája lehet, az Isten jelenléte.

A Szentírásból az is nyilvánvalóvá válik, hogy Isten nem csupán egy köré szerveződő vallást, egy reá épülő kultuszt akart – ez önzés is lenne részéről, amely ellentmond Isten természetének –, hanem az egész emberi létezését, az életet magát kívánja jelenlétével megtölteni, istentisztelettel nemesíteni. A teremtés aktuálával az élet istentiszteletének templomát alkotta meg a Mindenható, melynek kupolája az égbolt, „szármolya” a föld, és amelynek falai között játszódik a történetünk.

Templomban élek, a teremtétség templomában élem az életem. Istentisztelet élek, az élet istentiszteletének vagyok részese. Ennek tudatában minden, amit megélek, amit látok, amit érzekelek, minden, ami történik velem, minden hang, íz, illat, látvány stb., minden, aminek részese vagyok, könyörgésre, hálaadásra vagy gyónásra indíthat minden pillanatban, így Isten állandó jelenlétének gondolata olyan tartalommal tölti meg az életem, amelyet rajta kívül semmi nem adhat meg nekem.

Ha Isten számomra nincs, vagyis ha isteni önkijelentése – vagyok, itt va-

gyok, én vagyok, veled vagyok – többé nem jut el hozzám, ha a teremtétség számomra nem templom többé, ha az élet megszűnik istentisztelet lenni, akkor nem csupán kiüresedik és értelmetlenné válik minden – ennél sokkal nagyobb tragédia történik: én magam is megszűnök létezni. Még ha lát-szólag továbbra is élek, járok-kelek. Mert abban az isteni önkijelentésben, hogy *vagyok*, van annak a lehetősége, hogy én is *lehetek*, hogy én is *vagyok*. „Én vagyok az Úr, a te Istened.”

Ahogy a parkban a babakocsi elképzeltetlen a gyermekét tologató szülő jelenléte nélkül, ahogy a sétálni vitt kutya pórázának végéről – de legalábbis a közeléből – nem hiányozhat a gazdi, ahogy a színházból hazafelé sétáló férfi vagy nő nem a levegőt markolja maga mellett, hanem párja kezét fogja, ugyanúgy értelmezhetetlen emberi létezésünk Isten jelenléte, közelsége nélkül.

Annak végiggondolását, hogy mai, modern világunk emberi létezése mennyire hasonlít a parkban elveszett gyermek, a gazdátlan eb, a magányosan sétáló férfi vagy nő kétségbeesett keresésére, nagyheti lelkigyakorlatként a tisztelt olvasóra bízom.

Az bizonyos, hogy nem kevesebb, mint minden, a létezésünk, az életünk függ attól, hogy Isten jelenlétének át tud-e járni minket újra, istentisztelettel nemesítve az életünket. Jézus szenvedése, halála és feltámadása olyan páratlan erővel hordozza Isten értünk-hozzánk jövetelének valóságát, drámai önkijelentését, hogy ennek lehetősége az előttünk álló ünnepeken mindannyiunk előtt nyitva áll.

■ NÉMETH ZOLTÁN

A súly

Szikár férfi volt. Nagy, barna szemű, olykor-olykor ráborult félhosszú haja. Nem zavarta, sőt szerette. Ilyenkor az az érzés támadt benne, hogy sebezhetetlen, gondolatai kifürkészhetetlenül el vannak rejtve.

De most más volt. Leplezetlen. Nyugtalan. Valami felszakadt belőle, és vitte a felismerés lendülete. Haját a füle mögé gyömöszölte futott előre, vállait a kétségbeesés nyomta, egészen belepte a félelem. Ballépése kegyetlen zsarnokként hajtott előre, vissza oda, ahol árulását elkövette. Szeretett volna segíteni a szerencsétlen. Szíve vadul kalapált, ütemtelen, úszott a verejtékben.

Mikor meglátta a kaput, megnyugodott, szabályosabban lélegzett, már nem akart kiszakadni a szíve.

Végre rendezheti élete hibáját. Jóváteheti. Elmondhatja, hogy tévedett, és egy jóindulatú, megértő tollvonással vissza lehet vonni az ítéletet.

A pénz, amelyet tettéért kapott, gúnyosan vigyorgott rá a markából. Az érmék csörögve a földre hulltak.

Megértés helyett közöny.

De hiszen így a helyes, ő tudja. Rájött, vagy inkább mindvégig tudta. Nem ura a helyzetnek.

Hát nem értik? Ártatlan! Az az ember ártatlan! Mit kezdjen a pénzzel? Mit kezdjen a vérrrel?

Ez nem lehet. Az nem lehet, hogy ártatlanul megöljék! Nem! Nem! Vele ez nem fordulhat elő! Hol van a feloldozás? Hogy lehet meg nem történni tenni a dolgokat? Hiszen megbánta...

■ BALLA MÁRIA

Szomorú szívek

► Egy tömegmészárlásba fulladt aurorai (Colorado) mozipremier tizenkét halálos áldozattal, ötvenkilenc sebesülttel (2012. július 20.). Egy tizenhét éves meglőtt diák Baltimore-ban (2012. augusztus 27.). Gyászoló szülők a newtowni (Connecticut) Sandy Hook általános iskola előtt (2012. december 14.). Tragikus évkezdés egy tafti (Kalifornia) középiskolában (2013. január 10.). Aurora, Baltimore, Newtown, Taft. Négy amerikai város, ahol a fegyverek mondták ki a végső szót. Sajnos nem kell messzire mennünk, hiszen hazánkban is belehasított már a tanterem csendjébe a végzetes hang. A Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Karán történt fegyveres támadás (2009. november 26.) után nem lehetünk többé közönyösek.

A coloradói mészárlás után James Martin jezsuita pap és író rádöbbenett arra, hogy a fegyvertartás legalább annyira létkérdés, mint az eutanázia, az abortusz vagy éppen a halálbüntetés. Keresztyén felelősségünket így hangsúlyozza: „Ha csak így imádkozunk: »Istenem, ne engedj még egyszer!«, az olyan lenne, mintha valaki elmenne egy hajléktalan mellett, és azt mondaná magában: »Istenem, segíts annak a szegény embernek«, holott ő is tudna segíteni neki.”

Miben közös a négy amerikai és a magyar tragédia? A felnőtt társadalom cserbenhagyta gyermekeit. Egy olyan világban indította őket útra, amelyben már a saját kortársaitól sem lehetnek biztonságban. Itt az ideje, hogy végre a gyermekek szemszögéből gondolkodjunk el a történeteken! Megszívlelendő gondolat, hogy a szociális és politikai cselekvésnek mindig a lakótelepen élő, egyedülálló, munkanélküli anya kiskorú gyermekének nézőpontjából kellene kiindulnia.

Az életmentéshez – a nézőpontváltáson túl – szükség van a fegyverviselés mielőbbi gyakorlati szabályozására is. Világos ugyanis, hogy a lövöldözések megismétlődésének egyik

oka, hogy az elkövetők – nagyobb anyagi megterhelés nélkül – brutális hatékonyságú tűzfegyverekre férhetnek hozzá. Úgy tűnik, Obama elnök elkötelezett híve a szabályozásnak, hiszen nemzeti egyetértés kialakítására törekszik a fegyveres erőszak megállítására érdekében.

Az Egyesült Államok alkotmányának második és egyben legnagyobb vitákat kiváltó módosítása a fegyverviseléshez való jogot mondja ki. Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága 2008-ban úgy határozott, hogy a fegyverviselés egyéni jog.

Magyarországon önvédelmi célra azok kaphatnak fegyvertartási engedélyt, akik betöltötték a tizennyolcadik életévüket, büntetlen előéletűek, és bizonyítani tudják, hogy életük, testi épségük olyan veszélybe kerülhet, amely csak tűzfegyverrel hárítható el. Nem adható fegyvertartási engedély annak, aki cselekvőképességét kizáró vagy korlátozó gondnokság alatt áll.

Mike Huckabee korábbi arkansasi kormányzó, baptista lelkész a követ-

kezőképpen fogalmazta meg a lövöldözések hátterében álló, alapvető okot: „Nem a bűnözés, a fegyver, nem is az erőszak a problémánk. A problémánk a bűn. Mióta kitiltottuk Istent az iskolákból és a közösségekből, a hadseregből és a közbeszédből, nem kellene ennyire meglepődőnünk, amikor elszabadul a pokol.”

„Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” Az egyház felelőssége nemcsak az, hogy vigyázzon

lehetett részük a gyermekeknek a helyi istentiszteleten: lelkésziük leült közejük, és megkérte őket, hogy mondják el, mi bántja őket, mi fáj nekik. A gyerekek kedvesen válaszoltak, többnyire házi kedvencük vagy legkedvesebb játékuk elvesztését említették.

A lelkész ezután arról beszélt nekik, hogy mindannyian elvesztünk számunkra kedves tárgyakat, néha hozzánk közel álló embereket, és emiatt szomorúak vagyunk. Ezután minden gyereknek átnyújtott egy-egy papírból készült, kék színű szívet. (Az angolban a *blue* egyszerre jelenti a kék színt és a szomorúságot, vesztéset.) Azt mondta, ezzel szeretné őket emlékeztetni arra, hogy a szülei nagyon szeretik és mindig is szeretni és óvni fogják őket. Isten is mindig így fogja szeretni őket, közel jön hozzánk, amikor szomorúak vagyunk, félünk, és amikor elvesztünk valami fontos dolgot vagy valakit, akit nagyon szerettünk.

Biztosak lehetünk benne, hogy a gyerekek a papírszíven kívül más is hazavitték: az élményt, hogy van, aki szereti őket. Bárcsak eljutna ez az örömhír azokhoz a fiatalokhoz is, akiknek még sohasem mondták hasonlót! Akkor talán sok fegyver elnémulna, vagy el sem készülne.

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FOTOMONTÁZSA

a környezetében élő gyermekek életére (lelki és fizikai értelemben egyaránt), hanem – Jézus szavai nyomán – magának is gyermekké kell válnia. Vagyis nézőpontot kell váltania.

A newtowni lövöldözést követő vasárnapon különleges élményben

A *The Christian Century* 2012. augusztus 22-i és 2013. január 9-i számainak felhasználásával: Felegyi Mária, Koch Szilvia, Magyar Tamás, Németh Mihály és Tóth Vivien, az Evangelikus Hit-tudományi Egyetem angol teológiai fordítószemináriumának hallgatói

PALACKPOSTA

Sebezhetővé lenni

Ha visszatekintek az életemre, példaképül gyakran választottam erős, kemény, határozott embereket. Olyanokat, akik szeretettel, de keménységgel elérték, amit akartak. Feladták érte magukat, áldozatvállalásukra néha ráment a családjuk, egészségük, életük.

Amikor azokra a nőkre gondolok, akik mostanában fontos szerepmoделlek az életben, azt találok, hogy egy dolog jellemző mindannyiukra: közép- és időskorukra is megőrizték az érzékenységüket, sebezhetőségüket. Bár arra nevel minket a nem mindig kedves 21. század, hogy önálló legyünk és kemények – egyedül és „most mindjárt” –, számomra az a példaértékű, aki ember. Ha megütsz, fáj. Sírok.

Mert csak ha meg tudnak ütni, lehet megsimogatni. És csak az érzékenység tesz képesé, hogy ne legyen halott vagy béna a szívem, hogy tudjak érezni. Élünk ebben a zajjal szigetelt életben, ahol a csend fájdalmas, de a szívünk hallgat, ritkán ünnepel.

És nem véletlenül védekezünk iróniával, cinizmussal, mert sokszor ütnek meg, ha gyengévé teszem magam, ha kockára teszem a szívemet. Kockáztatni nehéz. Ősi ösztönöm ez: menekülj! Mert a szavak, emberek, érzelmek, munka, tanulás, kapcsolatok sebet üthetnek. És repedések lesznek rajtam tőlük. De ha nem lennének, hol jönne be a fény?!

Ha nincsenek rajtam repedések, sebek, ha nem okoznak nekem fájdalmat, ha soha nem adom fel a biztonságos, stabil komfortzónámat, akkor nem élek krisztusi életet, mert Mesterünk sírt, haragudott, ütött, nevetett. Ha nem válok

sebezhetővé, nem érhet el semmi, ami új, ami változás, ami boldogság – és marad a cinikus, hideg, fájó hétköznapi valóság...

Sebezhetőnek lenni, merni maradni nem gyengesség, hanem a legnagyobb erő. Megtanultam ezt a Mesterem, Megváltóm, barátom, Jézus példáján. Aki kiszolgáltatta magát. Sebezhetővé lett. Bevonult Jeruzsálembe egy szamar hátán. Nem a hatalom útján, hanem a gyengékén. Az erőszakmentesség útján. Nem választotta – pedig kézenfekvő lett volna – az erőt, a demonstrációt. Nem, ő csendesen bevonult, miközben készült a következő vonulásra – alig egy héttel később, a Koponyák hegyére. Add meg a kegyelmet – *hosiannah* –, kiabálták neki, és ő megadta.

Virágvasárnap jön. Tudjuk, hová vezet az út. De azt is: a Golgota egy megálló a szabadításunk felé vezető, önátadó szeretet útján.

■ KÖRMENDY PETRA

Névjegy:
Körmendy Petra

A Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezetben vagyok lelkész hét éve. Szeretem hallgatni mások történeteit, szeretek beszélgetni a bibliaórákon és előadás-sorozatokon, de mindenekelőtt, amerre az életem gravitál: szeretek ünnepelni. Minden héten. Vasárnap felé közeledve.

OSZTOZÓ

Nagyheti szorzó

Őrzök egy szöveget. Egy „passió” szöveget. Még a 2008-as kőszegi Szélerőzáról, a kaposvári ifjúság előadásáról. Emlékszem: a közönség soraiban ülők között osztogatták őket, és a darab végén a nézők közül néhányan maguk is szereplőkké váltak, amikor egy-egy szeget ütöttek a keresztfába...

Ugyanígy fel tudom idézni azt is, amikor négy éve a Mevisz (Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség) Bárka szakcsoportjának próbahétfőjén jártam, hogy meglessem, a mozgásszerű és ép fiatalok hogyan készülnek közös passiójáték-körútjukra. Néhány nappal később pedig az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatóival beszélgettem arról, milyen kihívást jelent nekik, mondjuk, Jézus vagy Júdás megformálása.

Arról, hogy idén mely gyülekezetekben fognak aktív szerepet vállalni a helyi fiatalok Jézus szenvedéstörténetének nagypéntek esti felelevenítésében, nincs tudomásom, de a Mevisz és a teológia ez évi passiójátékait – saját korábbi élményem és két friss interjú alapján – láttatásban is jó szívvel ajánlom. Előbbi csapat a Vasi Egyházmegyébe utazik; jubileumi, tizedik passiójátékukról az *Evangelikus.hu* munkatársa beszélgetett *Halasi Andrással*, a szervezet elnökeivel: href.hu/x/jj4y. A teológushallgatók pedig az Észak-Pest Megyei Egyházmegyét járták körbe; Kovács Barbara Jézussal, Péterrel, Júdással és Pilátussal készült interjúja a szomszédos hasábkokon olvasható.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

vid videóval arról, miként varázsolta el Dávid a zsúrit a Hillsong United dalával.

Szeretnél együtt – vagy legalábbis ugyanazon a rendezvényen – énekelni a fiatalokkal? Jelentkezz a június 1-jei *Ez az a nap!* rendezvényre szerveződé ezerfős kórusba, melyet Almási Kornél fog vezetni, és a Joy Gospel Music zenekar kíséri.

Az *Ez az a nap!* rendezőinek célja idén is egy olyan esemény létrehozása a Papp László Buda-

pest Sportaréánában, ahol „megélhetjük a keresztyények egységét, Istent dicsőítjük, közösen imádkozunk nemzetünkért, hallhatjuk az evangéliumot, és mindemellett nagyszerű zenei élményben lehet részünk”. A nap igehirdetője Ulrich Parzany, a ProChrist műholdas evangélizációsorozat elindítója, előadója lesz. A két külföldi di-

szimbolizálni? *Pali:* Két síkon mozog a darab. Meg akartuk mutatni a nézőknek, hogy Jézus az egész kompozícióban ott van. Minden, ami körülötte történik, még ha egy másik helyszínen játszódik is, hozzá kötődik. Jézus központi szerepét szeretjük volna hangsúlyozni.

Áron: Hatalmasat kockáztunk ezzel. A kétsíkú történetvezetésben mindig fennáll az a veszély, hogy nem értik meg az emberek. Szerintem mi azért oldottuk meg ezt jól, mert nincsenek olyan mondatok, amelyek összezavarnák a nézőket.

Gábor: Ez majd a kis templomokban okozhat problémát. Kíváncsi vagyok, hogy helyszíneken is ki tudjuk-e emelni a párhuzamos eseményeket.

■ JUDIT

Jézus körül megáll az idő

► A hagyományokhoz híven idén is virágvasárnap indul útnak az Evangélikus Hittudományi Egyetem harmadik évfolyama, hogy az Észak-Pest Megyei Egyházmegye gyülekezeteit végigjárva előadja passiójátékát. A klasszikus szövegek mellett rendhagyó elemeket is fűztek a darabba, így minden korosztály megszólítva érezheti majd magát. Az előadás négy szereplőjével beszélgettem, akik nemcsak a szerepükben, de az életben is nagyon dinamikus és izgalmas személyiségek. Jézus alakját Endreffy Máté, Péterét Zahorecz Pál, Júdását pedig Hegedűs Gábor kelti életre. A Pilátust megszemélyesítő Szenté Áront a szövegek megírásáról is kérdeztem.

– Mitől más ez a passiójáték, mint a többi?

Áron: Nehéz olyan passiót írni, amelyik különbözik az előzőektől. A miénk annyiban lesz egyedi, hogy más személyiségek szerepelnek benne, mint az előző években, mindenki hozzáadja a saját karakterét. Ezenfelül próbál-

ni, aktualizálni, hogy a fiatalabb korosztály is megértse őket. Ez nem volt túl nagy feladat, nagyobb nehézséget a megfelelő bibliai mondatok kiválasztása jelentett. Egy-egy részt csak úgy tudtam megírni, hogy a négy evangélium szövegét összedolgoztam, mert mind-egyiket fontosnak találtam.

Mindenkinek olyat találtunk, ami testhezálló számára.

Pali: Péternek valóban nehéz dolga van, mert kétarcú. Egyrészt ő Jézus árnyéka, hűségesen követi mindenhova, másrészt ő az a köszikla is, akire Jézus építkezik. Számomra azért nagy öröm őt megjeleníteni, mert bűnös léteire ő is a keresztre néz, nem vész el. De azért élethűen sírni még meg kell tanulnom! (Nevet.)

– Ha csak egyetlen jelenet lenne, amit megmutathatnátok az embereknek, melyik lenne az?

Máté: Kajafás jelenete. Az őt alakító Barcsik Zoli annyira zseniális, hogy ezt semmiképp sem hagynám ki. Ez a

BÉRCES FLÓRA FELVÉTELE

tam hagyományos, irodalmi stílusban megírni a szöveget, talán ebben az egyszerűségben is rejlik különlegesség.

Pali: Talán az is érdekesség, hogy a próbákon egyszer sem veszünk össze, nem voltak nagy konfliktusok. Igyekeztünk egyetértésben dolgozni, mert így gyorsabban lehet haladni, és hatékonyabb a munka.

– Egy új elemet is láthatunk a darabban, amikor a jelenetváltások között a szereplők néhány másodpercre megdermednek. Mit szeretnétek ezzel szimbolizálni?

Pali: Két síkon mozog a darab. Meg akartuk mutatni a nézőknek, hogy Jézus az egész kompozícióban ott van. Minden, ami körülötte történik, még ha egy másik helyszínen játszódik is, hozzá kötődik. Jézus központi szerepét szeretjük volna hangsúlyozni.

Áron: Hatalmasat kockáztunk ezzel. A kétsíkú történetvezetésben mindig fennáll az a veszély, hogy nem értik meg az emberek. Szerintem mi azért oldottuk meg ezt jól, mert nincsenek olyan mondatok, amelyek összezavarnák a nézőket.

Gábor: Ez majd a kis templomokban okozhat problémát. Kíváncsi vagyok, hogy helyszíneken is ki tudjuk-e emelni a párhuzamos eseményeket.

– A hagyományos, bibliai szövegen alapuló passiót hogyan lehet aktualizálni? Nem félted, hogy a kétezzer év távlatot nem sikerül áthidalni, és az üzenet nem jut el az emberekhez?

Áron: Azt azért le kell szögeznünk, hogy ezt a könyvet jól megírták! A kulcsszavakat és egyes nehezen érthető mondat-szerkezeteket kellett átdolgoz-

– Jézus alakításán van a legnagyobb teher. Milyen érzés a főszereplőt játszani?

Máté: Teljesen hitelesen senki nem tudja Jézus szerepét átélni. Mostanában prédikációírás közben mindig azon gondolkodom, hogy de jó lenne tényleg olyannak lenni, mint Jézus. Legutóbb is, amikor *Ézsaiás könyvéből* jelölték ki a textust, azt olvashattuk, hogy Jézus a megrepedt nádszálát nem töri el, a füstölő méceszt nem oltja el, nem kiált, és nem lármáz. Ezt olvasni nagyon felemelő, de megélni annál nehezebb. Hogyan tudnám én ezt a szelídséget kifejezni? Főleg a templomtisztítás jelenetében, ahol azért elég dühösen ordítom!

– Ez a jelenet a legnehezebb?

Máté: Nem, megmondom őszintén, jólesik egy kicsit ordibálni (nevet). De nem is a keresztre feszítés, amit mindentünk várna. A kereszten – érdekes módon – nem arra figyelnek, hogy mennyire szét vagyok korbácsolva, hanem nagyon felemelő érzést élek át. Nem tudnék egy jelenetet kiemelni, egyik sem könnyű.

– Júdásnéként és Péterként nehéz dolgok voltak a negatív karakterek megformálásával?

Gábor: Én korábban is mindig negatív szerepeket játszottam, számomra ez könnyebb is. Ezek a karakterek dinamikusak, kiabálnak, ezekből lehet a legtöbb energiát kihozni. Nincs olyan, hogy könnyű vagy nehéz szerep. Ez attól függ, kihez mi illik. Hozzám a lázadó szerep illik, míg Máténál jól eltaláltuk, hogy a szelíd Jézus alakja passzol hozzá.

Áron: Ezek a szerepek nem véletlenül lettek így kiosztva.

rész mutatja meg legkiemelkedőbbben az emberi gonoszságot. Annyira megalázóan, kegyetlenül, lenézően beszél Jézussal, hogy ennél mélyebbre ember már nem sülyedhet.

Gábor: A templomtisztítás történetét mutatnám meg leginkább a nézőknek. Ebben van a legtöbb mozgás, ez a legizgalmasabb. Ráadásul Jézus itt a legkevésbé ismert arcát mutatja meg, reakciója a meglepetés erejével hat.

Pali: Meghatározó jelenet az is, amikor Péter a háromszori megtagadás után sírva rohan ki a színről, de közben még összeütözközik Júdással. A két áruló találkozik, és ebben a találkozásban akkora feszültség van, hogy szinte tapintható. Ha ez nem tetszik az aszódai gimnazistáknak, akkor semmi!

■ KOVÁCS BARBARA

A teológushallgatók passiójátékának bemutatója március 21-én, csütörtökön 18 órakor kezdődik a zuglói evangélikus gyülekezet templomában. A körút átlomásai: március 24., virágvasárnap, 10 óra: Acsa, 15 óra: Csövár, 18 óra: Vác. Március 25., hétfő, 17 óra: Dunakeszi, 19 óra: Fót. Március 26., kedd, 16 óra: Váckisújfalu, 19 óra: Csomád. Március 27., szerda, 11 óra: Aszód (gimnázium), 17 óra: Aszód (gyülekezet), 19 óra: Domony. Március 28., nagycsütörtök, 17.30: Iklad, 19 óra: Hévízgyörk. Március 29., nagypéntek, 10 óra: Gödöllő, 17 óra: Csömör, 19 óra: Nagytarcsa.

Az Y generáció szóba áll az egyházzal

Szegénységkutató. Örökletes betegségek nyomát kutató genetikus. Fialtal pártvezér. Újságíró. Katonatiszt... Hogy mi a közös bennük? Mindannyian meghívást kaptak a finnországi evangélikus érsek által kezdeményezett *Értékek arénája* találkozóra.

A különböző hivatásokat képviselő, húszas-harmincas éveikben járó fiatalok zártkörű csoportja lehetőséget kapott az egyháztól arra, hogy néhány óráig, majd néhány napig a munkától elszakadva gondolkodjon az életükről, jövőnk személyes és társadalmi szinten meghatározó értékekről, választásokról.

Az első találkozásra a turkui érse-

ki házban került sor: a bő két éve szolgálatban álló érsek, *Kari Mäkinen* és felesége lefegyverző egyszerűséggel, ugyanakkor magvas gondolatokkal, lelki és testi táplálékkal látta vendégül a fiatalokat. A találkozók végcélja nem holmi közös nyilatkozat vagy jelentés megfogalmazása, „csupán” a résztvevők személyes megszólítása és a rajtuk keresztül a világban végbemehető változás – „*a szél arra fúj, amerre akar*”...

A különböző szakterületek egyházhoz kötődő képviselőinek találkozóira Magyarországi Evangélikus Egyházunkban is sokféle példát találunk. A kissé távolabb állók, elsősorban világi

keretek közt tájékozódók meghívása talán nem olyan kézenfekvő, mint a szekularitásában is evangélikussággal átitott finn társadalomban, de az ötlet mindenképpen vonzó lehet. A saját szakmájukban csúcspontot ostromló, „sikeres” fiatalok ugyanis első szóra vállalták a részvételt: értékes ajándékként fogadták, hogy karrier, család, kontinenseken átvéló utak vonzásából egy pillanatra kilépve szembenézhetnek életük mozgatórugóival.

A találkozások sora tavasszal Magyarországon, a szárszói missziói otthonban folytatódik – immár harmadszorra.

■ PAP KINGA MARJATTA

Zarándoklat a forráshoz

Kolozsváron tanuló, illetve ott élő evangélikus egyetemista fiatalok szervezte a *Collegium Lutheranicum*, melyet alapítói azzal a céllal hoztak létre, hogy a közös keresztyén értékeket lutheránus formában éljék meg.

A tavaszi félévet a közösség idén március 7-én este nyitotta meg ifjúsági istentisztelettel, melynek a kolozsvári Reményik Sándor Galéria adott

adott; a természet csendjét, a virágok varázsát, a kaland izgalmát, a tenger békéjét, a gyerekek nevetését mind egy-egy erőforrásként kaptuk tőle. A teljesítménykényszer, a megfelelési vágy, a félelmek, a becsúgyunk és haragunk azonban mind zavaros források, amelyek megfojtanak. A jövőnk, az életünk záloga hosszú távon viszont az, hogy a zavaros felszínnél

otthont. Az egyben böjti istentisztelet témája a forráshoz vezető zarándoklat volt. Az Isten közelsége iránti vágy indította el a fiatalokat azon a „zarándokúton”, melynek végső célja az örök élet vizét adó Jézus Krisztus.

A Jézus felé vezető utat igazi zarándokhoz méltóan szoltározó ének-szóval tették meg, hiszen – hála *Imecs-Magdó Levente* és *Imecs Tamás* lélekemelő gitárjátékának – minden léptüket dal és gitárzengés kísérte. A tiszta forráshoz vezető utat *Kalit Eszter* evangélikus gyakorló lelkész saját történetei példázta, és ő vezette az Ige iránytűjével is a vándorokat.

„A források sokfélék lehetnek” – mondta Eszter *Anselm Grün* bencés szerzetest idézve. Isten sok erőforrást adott, hogy általuk éljünk. Közösségbe helyezett bennünket, társakat

mélyebbre tekintsünk, mélyebben keressünk. A mélységben találjuk meg az életet adó vizet.

A nyitó istentiszteleten lélekben megtett út elvezetett az élő vízhez, Jézushoz, ahol az egybegyűltek megízlelheték a forrás felüdítő erejét. Az *Illyés Sándor* gyakorló lelkész által vezetett ima és áldás is a forrás frissességét csepegtette a szívekbe. Ez a léleknedű ismét erőt adott a zarándokút folytatásához, hogy majd a böjti időszak elteltével megállhassanak az üres kereszt tövében, diadalt zengő énekekkel dicsérvén a feltámadt Jézus Krisztust.

A feltámadott Úr ünnepéhez vezető zarándoklat két további stációja egy izraeli útról szóló élménybeszámoló (március 21.), illetve a nagyheti Taizé-ima (március 26.) lesz.

■ IS–KE

Mesenap Soltvadkertben

► Neves írók, költők gondolataival köszöntötte a Soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda vezetője, *Lakatosné Hachbold Éva* az 1848–49-es forradalom és szabadságharc ünnepe előtt egy nappal a Találkozás Házában a kis mesemondókat, a mesekedvelő családokat. Hagyományteremtő módon már sokadik ízben szervezték meg az intézményben a mesenapját a régió óvodái számára.

„A gyermek lelke tiszta lap. Gondol meg, mivel írja tele a könyv, amelyet kezébe adsz” – hangzott el *Móricz Zsigmond* figyelmeztetése. *Gogol* pedig így hívta fel a figyelmet a mese fontosságára: „Mese!... Lám, elteltek hosszú századok, városok pusztultak, népek tűntek el a föld színéről, szertefoszlott minden, ami volt, akár a füst – de a mesék élnek, ma is elmondják őket, és figyelmeztetnek rájuk bölcs királyok, mély gondolkodású kormánybírók is, egyszerű aggyastyánok és nemes törzsekkel eltelt ifjak is.”

*Benedek Elek*ről minden mesenap alkalmával szó esik; a nagy mesemondó fontosnak tartotta, hogy a felnőttek magyar népmesét adjanak a gyermekek kezébe, mert a mese a nép lelkét, örömét, bánatát, minden napjait tárja a kicsik elé.

Az idei mesenapra harminckét érdeklődő óvodás – nyolc középsős és huszonnégy nagycsoportos – jelentkezett a régióból: Kecelről, Kiskőrösről, Kiskunhalasról, Szankról, Tázláról és természetesen Soltvadkertről.

Ez évben többségében egyházi fenntartású intézményként vettek részt az óvodák a mesenapon. A kiskőrösi, a szanki és a tázlári az elmúlt évben lépett az egyházi nevelés útjára, a kiskunhalasi és a helyi óvoda pedig már kezdetektől fogva a református, illetve az evangélikus egyház fenntartásában működik.

A zsűri összetételét tekintve fontos, hogy az országos egyház képviselőiben is részt vegyen valaki az ünnepi alkalmon – ugyanakkor az idén többnyire egyházi intézmények pedagógusai értékelték a kis mesemondók bátor kiállítását és színészi tevékenységét. A zsűri elnöki székében *Radosné Lengyel Anna*, a Déli Egyházkerület felügyelője foglalt helyet, tagjaiként pedig *Honti Erika*, a kiskőrösi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium magyar–angol szakos tanára, *Mészárosné Bélteki Mónika*, a soltvadkerti Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola fejlesztőpedagógusa, *Vasné Horváth Olga*, a Kiskunhalasi Református Kollégium Ökumenikus Óvodájának vezetője és *Péczka Lászlóné, Ibolya* néni, Soltvadkert város díszpolgára segítette szakértelmével az értékelést.

Ami az eredményeket illeti, a mesenapon dobogós helyen végzett *Gszelmann Edvárd* nagycsoportos, illetve *Lajkó Márk, Bobek Vivien* és *Nagy Zétény* középsős csoportos versenyző. Különdíjat kapott *Bartek Dóra* és *Trunk Zsófi*.

A szünetben az óvoda pedagógusai egy keresztyén dal tanításával foglalták le az érdeklődő gyermekek és felnőttek figyelmét. A dekoráció is a mennyei úrhajó köré épült, erről szólt az ének is, az ezt ábrázoló jelenyt pedig minden kisgyermek büszkén viselte kitűzőként – rajta a részvételi sorszámmal – a szíve felett.

A mesélés, a különböző történetek hallgatása mindig is közösségi esemény volt. A *Kalevalát* is úgy mesélték (még a 19. század végén is), hogy amikor megérkeztek a dalnokok, az egész falu apraja-nagyja összegyűlt a tűznél, és hallgatták a mesét. A kicsik persze előbb-utóbb elaludtak.

De van-e annál szebb elalvás, mint mese közben valamelyik felnőtt ölében álomba szenderedni? Gyermekek számára visszaemlékezve felelevenednek bennem az élményeken keresztül az érzések, amikor édesanyám mesélt nekem, szavaival simogatott, bátorított, és könnyeket törölt le az arcomról... hogy így legyen örökség mindaz, amit értékkel továbbadhatok majd én is a jövő generációjának.

■ LAKATOS RÉKA óvodapedagógus

FOTO: KEVES ANDOR

Agapé a Sufniban

A teológián öt éve szerveződött, dinamikus tagcserélő, formabontó és -építő *Agapé* zenekar tavaly karácsony óta népzeneben is utazik. Az elsősorban istentiszteleteken szolgáló koralfeldolgozó, zarándokéneklő csapat március 8-án

továbbjutott a Sufni nevezetű helyen tartott *Vol. 1. folkversenyen*, ahol zsűritag volt például *Csoóri Sanyi*, a széki népzene városba(n) vonója.

Ezúton is gratulálunk a tagoknak: *Bősze Veronika* énekesnek,

Kovács Áron zenekarvezetőnek és egyetemi lelkésznek, *Barcsik Zoltán* basszusgitáros-bábosnak, *Ara-tó Lóránd* – épp szakdolgozó – billentyűsnek és *Bence Áron* hegedűsnek.

■ – KANYIKA –

Püspökvizitáló elsőévesek

Az elmúlt évekhez hasonlóan *dr. Fabiny Tamás* püspök idén is beszélgetésre, ismerkedésre hívta az Evangélikus Hittudományi Egyetem első-

éves nappali tagozatos hallgatóit. A tizenhat fiatalból tizennégyen tudtak megjelenni március 13-án az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalában.

Elsőként a püspök mutatta be röviden az egyházkerületet, majd a diákokat kérte bemutatkozásra. Ezt kötetlen beszélgetés követte, amelynek keretében számos téma szóba került – köztük a pápaválasztás is. A bő kétórás beszélgetés végén a püspök igei üzenettel indította útjukra a jelenlévőket, a Fülöp és a kincstárnok történetéből vett idézettel: „...örven-

dezzé haladt tovább az útján.” (Ap-Csel 8,39c)

A képen balról jobbra: *Paulik Enikő* (Kondoros), *Horváth-Hegyi Ádám*

(Nyíregyháza), *Vincze Délia* (Oroszháza), *Rosta Izabella* (Boba), *Babka Anna* (Iklad), *Szidoly Roland* (Bük), *Szabó Adrienn Anita* (Gyón), *Mrkva Renáta* (Hévízgyörk), *Baranyay Ben-ce* (Kőszeg), *Szemerei Gábor Benjamin* (Lajoskomárom), *Hoffmann Edina* (Diósjenő), *Wölfel Mihály* (Lukácsháza), *Németh Kitti* (Boba), *Boros Viktória* (Alsóság). (*Bánszki Bernadett* [Békéscsaba] és *Manhardt Mátyás János* [Vasas] nem volt jelen a találkozón.)

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Istentiszteleti rend • 2013. március 24.

Böjt hatodik vasárnapja (Palmarum). Liturgikus szín: lila.

Lekció: Fil 2,5–11; Ézs 50,1–9a. Textus: Jn 10,17–18(19–21). Énekek: 209., 198.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. (Jánospassió) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András és Szirmai Zoltán; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** közös istentisztelet a ferencvárosi gyülekezettel; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, passióolvasás) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** közös istentisztelet a ferencvárosi gyülekezettel; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Románé Bolba Márta; liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Gáncs Tamás; **XI. Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (virágvasárnap istentisztelet, tánc, ágakkal, örömmel) Kőrmendy Petra; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kovácsné Sterczler Rita; **Rákospalota, XV., Juhos utca 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicásn Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. 11.** Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (gyermekpassió: Győri János Sámuelné) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.) Donáth László; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Fabiny Tibor.

Istentiszteleti rend • 2013. március 28.

Nagycsütörtök. Liturgikus szín: fehér.

Lekció: 1Kor 11,23–29; 2Móz 12,1–4. Textus: Lk 22,14–30. Énekek: 304/303.

Budavár, I., Bécsi kapu tér du. 6. (úrv.) Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) Sztójanovics András; **Sarepta, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** du. 6. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** du. 6. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** du. 6. (úrv.) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. (úrv.) Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** du. 6. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **XI. Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (lábmosás); **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. (úrv.) Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** du. 6. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv.) Kovácsné Sterczler Rita; **Rákospalota, XV., Juhos utca 28. (kistemplom)** du. 6. (úrv.) Ponicásn Erzsébet; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** du. 6. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** du. 6. (úrv.) Darvas Anikó; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. (úrv.) Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Idősek Otthona, Virág Benedek u. 36.** de. 9. (úrv.) Győri János Sámuel; **XX., Ady E. u. 89.** du. 6. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** du. 6. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** du. 6. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára.

Istentiszteleti rend • 2013. március 29.

Nagypéntek. Liturgikus szín: fekete.

Lekció: Ézs 53,1–12; 2Kor 5,14–21. Textus: Lk 23,(24–32)33–49. Énekek: 200/370.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; du. 3. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. (úrv.) Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.) D. Keveházi László; **Sarepta, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (passiói istentisztelet) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Bátorvsky Gábor; du. 6. (passióolvasás) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; du. 6. (passióolvasás) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (úrv.) Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (passióolvasás) Pelikán András; **VIII., Rákóczi út 57/a** du. 5. (szlovák, úrv., passióolvasás) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. (passióolvasás) Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** du. 6. (úrv., passióolvasás) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 6. (passióolvasás) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (passióolvasás) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **XI. Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 5. (stációjárás a budai hegyekben); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; du. 6. (passióolvasás) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; du. 6. (passióolvasás) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; du. 6. (passió) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** du. 6. (úrv., új találkozás istentisztelet) Solymár Péter Tamás; **Rákospalota, XV., Juhos utca 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Kendeh György; du. 6. (passióolvasás az ifjúság szolgálatával) Ponicásn Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Zászkaliczky Pál; du. 6. (úrv., passióolvasás) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** de. fél 11. (passió) Halász Alexandra; du. 6. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kovács Áron; du. 6. (passióolvasás) Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. 11.** (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; du. 6. (passió) Horváth-Csitári Boglárka; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Éva; du. 6. (passiói istentisztelet) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; du. 6. (passió) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; du. 6. (passió mozgássérült fiatalok előadásában) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** du. 6. (passióolvasás) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. (passióolvasás) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. dr. Lackner Pál.

Összeállította: BALLA MÁRIA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Keszthely és Környéke Evangélikus Egyházközség

Először *Festetics Kristóf* idejében (1739–1768) kerülhettek evangélikusok Keszthelyre, amikor a földbirtokos német iparosokat telepített a

gyűjtötte a keszthelyi szórvány evangélikus lakóit.

Az 1860-as évek közepén *ifjabb Op(p)el Károly* vette át apjától a szervezési munkákat, és 1870-ben megkezdte a gyűjtést a templomépítési alaphoz. Hosszas szervezőmunka után 1909-ben alakult meg az egyházjogilag Kővágóörshöz tartozó keszthelyi missziói gyülekezet. *D. Kapi Béla* püspök 1926-ban rendelte el a Keszthely székhelyű, önálló missziói körzet szervezési munkáinak megkezdését.

Menyhár István addigi püspöki titkár az önállóvá vált missziói gyülekezet 1926-ban egyhangú döntéssel lelkészül választotta. Zetevésével élénk gyülekezeti munka vette kezdetét, és előtérbe került a templomépítés feladata is. A templom és mellette a paróki is *Szeghalmi Bálint* tervei alapján készült. Az alapkövet 1928. augusztus 28-án – a *Nagy Lajos* esperes szolgálatával végzett istentiszteletet követően – helyezték el. A felavatást *D. Kapi Béla* püspök végezte 1929. augusztus 4-én.

A gyülekezet 1939 májusában a pécsi Angster cégnél készített orgonával gazdagodott. Ezen a hálaadó istentiszteleten avatta fel *Sümegei István* szentantalfai lelkész az új – *Oppel Imre* budapesti evangélikus gimnáziumi tanár, festőművész által készített – oltárképet, amelyen az a jelenet látható, amikor Jézus lecsendesíti a háborgó tengert.

Menyhár István lelkészt 1948-ban a Zalai Egyházmegye esperesévé választották. Beiktatását *D. Kapi Béla*

püspök végezte június 17-én. Eszperesi szolgálata azonban nem tartott sokáig, mert az új püspök – *Túróczy Zoltán* – hozzájárulásával szolgálati helyet cserélt *Mesterházy Ferenc* püspöki titkárral.

Mesterházy Ferenc 1949. május 1-jén foglalta el hivatalát. Az ő nyugdíjba vonulása után – 1980. szeptember 1-jétől – *ifj. Hafenscher Károly* segéd-

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban
Március 29-én, nagypénteken

10.04-től istentiszteletet közvetít a Magyar Rádió Keszthelyről. Igét hirdet *Honthegy Zsolt* lelkész.

lelkészt bízta meg *D. Káldy Zoltán* püspök a missziói körzetben lakó hívek gondozásával.

Ifj. Hafenscher Károly 1985. június 14-ig szolgált a gyülekezetben. Utódjául az egyházkerület püspöke *Véghegyi Antal*t helyezte ki, akit – másfél évi adminisztrátor-lelkészi szolgálat után – 1986. október 13-án választott parókus lelkészéül a gyülekezet.

Véghegyi Antal 1990-ben új szolgálati helyre távozott. Utódjául – 1990. november 28-án – *Nagyné Szeker Évát* választotta a közösség.

A szépen folyó lelki építkezés mellett súlyos gondként jelentkezett a templom egyre romló állaga, mígnem életveszélyessé nyilvánították, s ez kétségessé tette fennmaradását is. Végül másfél évi munkával sikerült megmenteni.

Nemsokára újabb váltásra került sor, 2008-ban *Honthegy Zsoltot* választotta lelkészéül a gyülekezet.

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Országos teremtvédelmi verseny

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
ararat@lutheran.hu

► A Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsa és a Magyarországi Evangélikus Egyház Ararat Munkacsoportja országos teremtvédelmi versenyt hirdet, amelyre egyházi középiskolák 16–18 éves tanulóiból és/vagy gyülekezeti ifjúsági csoportok tagjaiból álló, háromfős csapatok jelentkezését várják. A verseny célja a keresztyén hit és a környezettudatos felelősségvállalás összekapcsolása a keresztyén fiatalok gondolkodásmódjában – és mindennek átültetése a gyakorlatba.

A vetélkedő témája, melyhez elektronikusan elérhető és letölthető segédanyagot is összeállítottak a szervezők: *Mire tanít minket az Újszövetség a teremtvédelméről? A teremtett világról szóló újszövetségi bibliai történetek (Jézus cselekedetei, példázatai) és azok mai ökológiai összefüggései.*

Nevezés

A versenyre kizárólag elektronikus úton lehet jelentkezni április 30-ig a nevezési adatlap kitöltésével. Az adatlap letölthető a www.okogyulekezet.hu vagy az ararat.lutheran.hu honlapról. A versenyre való nevezés díjtalan.

A verseny menete

A verseny két részből áll: egy *kreatív feladatból*, melynek során a részt vevő csapatoknak a saját környezetükben (iskola, gyülekezet, lakóhely) önállóan

meg kell valósítaniuk egy ötletes teremtvédelmi akciót (például erdőtisztítás, állatmentés), és dokumentálniuk is kell (bármilyen szöveges vagy képi formában). Az akció dokumentálását a nevezéssel együtt április 30-ig kell elküldeniük az info@okogyulekezet.hu címre. A beküldött dokumentáció értékelési szempontjai az alábbiak: hasznosság, biblikus megközelítés, ötletesség, nevelési erő.

A verseny második része az ajánlott irodalom alapján összeállított *szóbeli vetélkedő*, melyre május 18-án 10 órától Budapesten kerül sor.

Értékelés, díjazás

A verseny értékelése a teremtvédelmi akció és a szóbeli vetélkedő együttes eredményén alapul. A verseny *fődíja* a nyertes csapat számára egy tanév végi skóciái tanulmányút, ahol

a résztvevők megismerkedhetnek a Magyarországi Református Egyház partneregyháza, a Skót Egyház Eco-Congregation programjával. (Az utazás – repülőjegy – költségeit az MRE, a szállást és étkezést a Skót Egyház fizeti, az egyéb felmerülő költségeket – például biztosítás – a résztvevőknek kell állniuk.)

Második díj egy háromnapos Balaton-parti üdülés teljes ellátással, a fenntarthatóság jegyében felújított balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Misszió Otthonban. (A szállás és étkezés költségeit az MEE fizeti.)

A harmadik–ötödik helyezést elért csapatok értékes és hasznos tárgynyerményben részesülnek.

Ajánlott irodalom

A szóbeli vetélkedőhöz javasolt forrásanyag (mely elektronikusan elérhető az ararat.lutheran.hu honlapon is):

Béres Tamás – Karsai Eszter: Valás. In: Vásárhelyi Judit (szerk.): *Nemzeti környezeti nevelési stratégia 2010.* 123–126. o. (<http://href.hu/x/ji48>)

Bolyki János: Az újszövetségi teremtvédelmén. In: *Teremtvédelm.* Kálvin Kiadó, 1999. 91–159. o.

Csonka Zsuzsanna: Krisztus-követés vagy fogyasztói életvitel. In: *A teremtés ünnepe.* Luther Kiadó, 2008. 63–90. o.

Kodácsy-Simon Eszter (szerk.): *Újrahasznosítás. „...hogy semmi ne menjen kárba”. Segédanyag a 2011-es teremtés hete ünnepkörhöz.* 1–67. o. (<http://href.hu/x/ji46>)

Kodácsy-Simon Eszter (szerk.): *Jézus és a teremtett világ. Segédanyag a teremtés ünnepéhez 2012.* 1–62. o. (<http://href.hu/x/ji44>)

További kérdésekkel *Szűcs Boglárka* ökogyülekezeti koordinátorhoz lehet fordulni az info@okogyulekezet.hu e-mail címen.

Szeretettel kérjük a lelkészeket, hitoktatókat, ifjúsági vezetőket, ajánlják tanulóik figyelmébe a fenti lehetőséget.

■ A szervezők

HIRDETÉS

Evangelikus gyermek- és ifjúsági pályázat – 2013

Kiíró: a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztálya. **Pályázhatnak** evangélikus egyházmegyék, egyházközségek, evangélikus oktatási intézmények, evangélikus cserkészcsapatok, evangélikus egyetemi gyülekezetek.

A pályázat célja:

A) *Evangelikus gyülekezetek, oktatási intézmények, gyermek- és/vagy ifjúsági programjainak/rendezvényeinek támogatása.* Előnyt élveznek azok a pályázatok, amelyek legalább három evangélikus gyülekezet és/vagy oktatási intézmény közösen megtervezett és lebonyolított programját mutatják be. Egy gyülekezet, oktatási intézmény csak egyetlen összefogásban vagy egyénileg nyújthat be pályázatot.

Egyházunk gyülekezeteinek, oktatási intézményeinek együtt munkálkodása új távlatokat nyit a gyermek- és ifjúsági munka területén, ezért a jövőben kiemelten szükséges ezen együttműködésre való hajlandóság ébresztése, fejlesztése, támogatása.

Kérjük, hogy a tervezett program/rendezvény részletes programtervet mellékeljék a pályázathoz.

B) *Evangelikus gyülekezetekben, egyházmegyékben, oktatási intézményekben ifjúsági alkalmak megrendezéséhez szükséges hangszerek (különböző gitárok, belépő szintű billentyűs hangszerek és ritmushangszerek) és Zarándokénekek beszerzésének támogatása 50 ezer Ft-ig.*

C) *Evangelikus gyülekezetekben, egyházmegyékben, oktatási intézményekben gyermekalkalmak megtartását segítő felszerelés-csomagok beszerzése.* Idén az alábbira lehet pályázni (gyülekezetenként egy csomagra): *karácsonyi bábkészlet; norvég segédanyagok (flanel).*

A fentebb felsorolt segédanyag-csomagokról részletesebb tájékoztató lesz elérhető a <http://gyio.hu> oldalon. A csomagok megvásárlása központilag történik, a nyertes pályázók – előzetes egyeztetés után – az Üllői úti országos irodában vehetik át őket.

Pályázati célként az A, B és C kategória közül csak egy választható!

Kérjük, hogy a pályázatot egy példányban, postai úton juttassák el az MEE Gyermek- és Ifjúsági Osztály címére: 1450 Budapest, Pf. 21.

Az A és B kategória elszámolásaként *tartalmi és pénzügyi* elszámolást egyaránt kérünk, a C kategóriában értelemszerűen csak tartalmi.

A pályázaton szétosztható támogatások 2013-ban rendelkezésre álló kerete 3 millió Ft, kiegészülve az ifjúsági offertóriummal, melynek összege 2 millió 410 ezer Ft.

A benyújtott pályázatokat a gyermek- és ifjúsági bizottság delegált tagjai bírálják el. *Az elbírálási folyamat lezárása után a támogatottak listája a <http://gyio.hu> honlapon fog megjelenni.*

A pályázatok postára adási határideje: 2013. május 13., 24.00.

A kiírt határidőn túl postára adott, valamint a formai követelményeknek nem megfelelő pályázatok érvénytelenek.

Abban az esetben, ha a pályázó a kapott támogatásról nem számol el a megadott határidőig, elveszti a következő évre szóló pályázási jogosultságát, továbbá a pályázaton nyert támogatás teljes egészét köteles visszafizetni. A pályázatot és a pályázati elszámolást (tartalmi, pénzügyi egyaránt) a pályázatot felelős személynek, továbbá intézmények esetén az intézmény igazgatójának, gyülekezeti pályamunka esetén a gyülekezeti elnökség tagjainak, egyházmegyei pályamunka esetén pedig az egyházmegyei elnökség tagjainak szükséges aláírni és lepecsételni.

Az elbírálás várható időpontja: 2013. május 28. A kifizetés határideje: az elbírálást követő 15 napon belül. Az elszámolás határideje: 2013. november 22.

Pályázni csak hiánytalanul kitöltött pályázati úrlapon, elszámolni csak hiánytalanul kitöltött elszámolási úrlapon lehet. Mindkét úrlap megtalálható és letölthető a <http://gyio.hu> oldalon, valamint a gyermek- és ifjúsági osztálytól kérhető postai úton, telefaxon és e-mailben egyaránt.

A tartalmi és pénzügyi elszámolást postai úton, telefaxon és e-mailben egyaránt elfogadjuk. A pénzügyi elszámolásokhoz szükséges mellékelni a pályázati cél megvalósítását igazoló számlák másolatait.

A GYIO elérhetőségei: 1450 Budapest, Pf. 21., fax: 1/486-35-41, e-mail: mee.gyio@gmail.com.

FOTÓ: KODÁCSY-SIMON ESZTER

AZ EVANGÉLIKUS.HU HONLAPRÓL AJÁNLUK

Misztika vallás- és felekezeti kontextusban – beszélgetés Perintfalvi Ritával

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen előadás-sorozat indult a női misztika témakörében. A havonta megrendezendő előadás- és beszélgetősorozat részleteiről kérdeztük *Perintfalvi Ritát*, a Bécsi Egyetem Katolikus Teológiai Kar Ószövetségi Tanszékének oktatóját, a Magyarországi Teológusnők Ökumenikus Egyesületének elnökét. <http://href.hu/x/ji3x>

Böjti sorozat

A Zákus Médiacentrum filmjeinek segítségével utakat járunk be hétről hétre 2013 böjtjében. <http://href.hu/x/ji3w>

Egy kis matek: miért rendelkezünk „nullás” adóbevallás esetén is a Magyarországi Evangélikus Egyház javára?

Adónk egy százalékáról akkor is érdemes rendelkezni az egyházak javára, ha különböző kedvezmények miatt ténylegesen nulla forint lesz a személyi jövedelemadónk. Hogy miért? *Csorba Gábort*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gazdasági Osztályának vezetőjét kérdeztük. „Azoknak, akik adóbevallásra kötelezettek, de a kedvezmények (például: gyerekkedvezmény) miatt nulla forint adót fizetnek, azért érdemes rendelkezniük az egy százalékról, mert az egyházi egy-százalékos felajánlásokhoz az állam kiegészítő támogatást nyújt. A kiegészítő támogatást viszont az egyházak között a felajánlók létszamarányában osztja szét az állam” – magyarázta az osztályvezető.

Azt is megtudtuk tőle, hogy ezt a kiegészítést ténylegesen hogyan számítják ki az állami szervek. Az összes szja-bevétel 90 százalékából ki kell vonni a tényleges egyházi felajánlásokat, és az így kapott számot kell elosztani az egyházak számára összesen rendelkezők számával. Az eredményt egyházként a felajánlók számával szorozni kell. 2013-ban a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében a kiegészítő támogatás a következőképpen alakult: 54 504 fő × 60,40 Ft/fő = 329 200 000 Ft, amely az egyszázalékos bevétel 57%-a volt. <http://href.hu/x/ji3v>

AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLETET!

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az *Evangelikus Életet*

negyed évre: 3575 forintért fél évre: 7150 forintért egy évre: 14 300 forintért

Megrendelő neve és címe: _____

Kézbesítési név és cím: _____

(ajándék előfizetés esetén) _____

A fenti előfizetési díjak belföldre (illetve Románia és Szlovákia területén) érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldd vissza az alábbi címre:

Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse szerkesztőségünket az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét az elofizetes@evelet.hu címre küldheti el.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Meghívó pódiumbeszélgetésre

A Keresztény Értelmiségi Fórum következő alkalmán a budahegyvidéki evangélikus templomban (XII. ker., Kék Golyó u. 17.) március 25-én, hétfőn 18.30-kor *A magyar kód (nemzeti jelképeink)* címmel pódiumbeszélgetést tartunk. Előadó: *Alexa Károly* irodalomtörténész, egyetemi oktató.

Koncert a nagytarcsai evangélikus templomban

Szluka Lídia énekművész egyházi koncertje lesz április 7-én 18 órakor a nagytarcsai evangélikus templomban (2142 Nagytarcsa, Szehtlo Gábor u. 1.). Közreműködik: *dr. Bednarik Anasztázia* orgonaművész. Műsoron: *Bach, Händel, Mozart, Fauré, Mendelssohn* művei. Jegyek elővételben 1000 Ft-ért, a helyszínen 1500 Ft-ért vásárolhatók.

Meghívó teológuspassióra

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem III. évfolyamos hallgatói szeretettel hívnak minden érdeklődőt hagyományos passiójátékuk bemutatójára március 21-én, csütörtökön 18 órára a zuglói evangélikus gyülekezet templomába.

APRÓHIRDETÉS

Evangelikus hölgy családoknál vállal gyermekfelügyeletet, bejárónői munkát – 20/412-2886.

1% – Brocskó Lajos Közhasznú Alapítvány

A Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiumának (1077 Budapest, Rózsák tere 1.) Brocskó Lajos Közhasznú Alapítványa tisztelettel kéri Önt, hogy adója 1%-ával támogassa a kollégiumban lakó diákok szociális, infrastrukturális életkörülményeinek fejlesztését. Adószámunk: 18210754-1-42. Köszönjük támogatását.

WWW.MYLUTHER.HU

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (március 24.)

A békesség Istene pedig tegyen készségessé titeket minden jóra, akaratának teljesítésére: és munkálja bennünk azt, ami kedves öelőtte Jézus Krisztus által, akinek dicsőség örökkön-örökké. Zsid 13,20–21 (Zsolt 119,14; Jn 12,12–19; Fil 2,5–11) Az emberi történeteket a személyes életútól a világtörténelemig újra és újra felkavarja a belső és az egymás közötti békétlenség vihára. Az alázatosan kiengesztelő szerepet vállaló Jézus Krisztus körül még szembetűnőbb a bennünk feszülő, ellenkező indulat. A keresztet ez az engedetlenségünk írja bele az evangéliumba – és Istennek a békességet kereső szeretete. Nincs más reményünk, amely nagyobb lehetne, mint a békesség Istenének felénk áradó reménye!

Hétfő (március 25.)

Osztályrészem kies helyre esett, örökségem nagyon tetszik nekem. Zsolt 16,6 (Kol 2,23–24; Róm 5,6–11; Lk 22,63–71) Az örökséghez való viszony gyakran tárja fel váratlanul az emberek mindennapi életben legtöbbször rejtve maradó, mégis valós belső személyiségét. Napvilágra jönnek titkos céljaink, próbára kerülnek emberi kapcsolataink, a korábbi viselkedésünk és szavaink mögötti valós szándékok. Vajon ennyire személyesen és elszántan tartjuk-e számon nemcsak földi, hanem Istentől kapott öröksésünket is? Az élet útját, ahogyan azt Isten ismerteti meg velünk, a keskeny utat, amely az életre visz Jézus követésében? Tetszik-e nekünk, hogy Jézus nem reánk hagyott vallási örökség, hanem személyiségünket és terveinket is átfőmáló, nekünk adott drága kincs?

Kedd (március 26.)

Hol a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világ vitázója? Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét? 1Kor 1,20 (Dán 2,20; Jób 38,1–11; 42,1–6; Lk 23,1–12) Ha valaki tudja, akkor Pál biztosan. Már az iskolában is így tekintettek rá a rabbik, aztán így kérte javaslatait a keresztények ügyében a nagytanács, de rajta maradt ez az elvárás a gyülekezeteket feszítő, olykor igen éles szó-párbajok idején is. Pedig ez nem Pál bölcsessége, hanem a kereszt igéje: Istennek az az ereje, amellyel meg tudja győzni az embert, el tudja téríteni a maga okoskodásától, meg tudja nyerni annak, amit ő tervez, ő álmodik, ő megáld. Vajon megérti-e a világ, hogy ez sem a vitakozókat elsöprő kérdés-áradat, hanem Pál vallomása arról, hogy Isten lát tisztán mindent?

Szerda (március 27.)

A hatalmas Isten, az Úr szól, és hívja a földet napkelettől napnyugatig. Zsolt 50,1b (Zsid 12,25a; Ézs 26,20–21; Lk 23,13–25) Az Úr hirdet istentiszteletet a szent városba: ünnepet készíteni jelenlétével közelielieknek és távoliaknak, minden embernek. Nem tökéletesre csiszolt liturgikus rendtartással, sem lehangoló igehirdetéssel vagy magával ragadó közösségi légkörrel. Most nem az a fontos, hogy ki tud többet Istentől, és ki lelkesedik érte hevesebben – hanem az ő megérkezése, mondanivalója, jelenléte. Aztán eljöttek a népek is a szent városba: a hellén prozeliták, a római helytartó, a szír verőlegények napkeletről és napnyugatról a zsidó főpapok mellé a nagy istentiszteletre. Azóta is arra emlékszünk, amit az Úr végzett azon a napon: jelen van a kereszt minden embernek!

Csütörtök (március 28.)

Jézus ezt mondta a tanítványoknak: „Vágyva vágytam arra, hogy szenvedésem előtt megegyem veletek ezt a húsvéti vacsorát.” Lk 22,15 (Ézs 51,5a; Jn 13,1–15/34–35/; 1Kor 11,23–26; Lk 23,26–31) Kétezer év alatt sokan és sokféleképpen vallották meg és tanították másoknak, hogy az utolsó vacsora óta folyamatos, élő asztalközösség Jézussal miért lett olyan páratlanul fontos az embernek és az egyháznak. Itt azonban azt olvassuk, hogy Jézus is ugyanezzel a vágyakozással telve ülte meg tanítványaival az utolsó vacsorát. Nem volt ez más, mint az önátadás ünnepe: hogy jól emlékezzünk arra, hogy mielőtt bármelyikünk is készítené ezt a vacsorát, a kereszt láttán az önátadásra, ő nekünk adta önmagát. Ezzel kezdődik minden...

Péntek (március 29.)

Ha ezt mondod: Járuljatok színem elé! – szívem így válaszol: Színed elé járulok, Uram! Zsolt 27,8 (Jn 19,16b–30; 2Kor 5,14b–18/19–21; Lk 23,32–49) Milyen erővel szól Isten szava hozzánk – milyen erővel halljuk őt a szívünkben? Árad-e felénk, bennünk az éltető beszéde annak, akiről oly sokan azt állítják, hogy mítosz csupán, néma bálvány, halott valóság? Pedig ez a szívbéli beszélgetés nem a halandó fantáziálása a megölről, hanem éppen az Élő beszéde a halandóval. Még ha oly sokszor és oly sokféleképpen hagyjuk is elnémulni vagy akartuk elnémitani a hangját életünk be-beköszöntő nagy-péntekjein, örök életnek beszéde van nála!

Szombat (március 30.)

Magasságban és szentségben lakom, de a megtörttel és alázatos lelkével is. Felüdítem az alázatosak lelkét, felüdítem a megtörttek szívét. Ézs 57,15b (Ap-Csel 10,36; JSir 5,51–62; Lk 23,50–56) Meg lehet gyaláznai az emberek előtt, és meg lehet ölni a Golgotán, de szentségben nem lehet meggyaláznai és elpusztítani. Sírba lehet tenni a testét, és el lehet zárnai az emberek elől, de csak egy időre. Az alázatos és a megtört szívű még Isten hallgatása idején is remélhet, mert Isten hamarosan újra feltárja magát. Ez a legnagyobb szombati titok: a nyugalom napja a diadal előtt.

■ KORÁNYI ANDRÁS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 24-étől március 31-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.20 / M1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 8.00 / Civil Rádió (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00) 8.10 / Duna Tv <i>Világ-nézet</i> Püspökkenyér – műsorvezető: <i>dr. Fabiny Tamás</i> evangélikus püspök 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> Keresztény és zsidó ünnepek 12.05 / M1 <i>Virágvasárnap evangélikus istentisztelet</i> Közvetítés Pilisről 13.00 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk Dublint</i> Haydn: A Megváltó utolsó hét szava a keresztfán	9.25 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 9.55 / Duna World <i>Magyar elsők (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Az első magyar számítógép 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása 14.07 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Szabó Jenő, a Budapesti Bélyegmúzeum főmuzeológusa 19.55 / Duna Tv <i>Széchenyi napjai (magyar tévéfilmsorozat)</i> 6/1. rész 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)	15.25 / Duna World <i>Isten kezében</i> 18.25 / M2 <i>Magyar népmesék</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Budapesti tavaszi fesztivál 2013</i> Händel: Messiás (oratórium) 20.00 / Corvinus Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu) 20.00 / Duna World <i>Talentum</i> Radnóti Miklós 20.11 / Kossuth rádió <i>Belépő (kulturális magazin)</i> 23.05 / M1 <i>Összetört álmok útján (magyar dokumentumfilm)</i> 2.05 / TV2 <i>Arccal a földnek (magyar filmdráma, 2011) (83')</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebened bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 15.00 / Duna Tv <i>Kerekek és lépések (magyar ismeretterjesztő sorozat)</i> Buckák, lápok, csatornák 21.15 / Duna Tv <i>Othello (amerikai-angol játékfilm, 1995) (123')</i> 23.00 / M1 <i>Múlt-kor (történelmi magazin)</i> 23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> IX. Arcus Temporum – pannonhalmi művészeti fesztivál 1.10 / Duna Tv <i>Koncertek az A38 hajón</i> Supernem
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 14.07 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Puss Sándor felvidéki jezsuita szerzetes 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – újrakombolva</i> 20.40 / Duna World <i>Lélek Boulevard</i> Dr. Csernus Imre pszichiáter 21.15 / Duna Tv <i>Csontváry (magyar játékfilm, 1979) (105')</i> 22.00 / Bartók rádió <i>Dzsessz a Márványteremben</i> Benne: Go down Moses – spirituálé 22.40 / M1 <i>Nemzeti nagyvizit</i> A Szent Korona mint jelkép 23.15 / Duna Tv <i>MűpArt Classic</i> Les deux Stabats	10.00 / ARD1 (német) <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése a nürnbergi St. Sebald-templomból</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Evangelikus istentisztelet közvetítése Keszthelyről</i> Igét hirdet: Honthegy Zsolt lelkész 11.00 / M1 <i>Nagypénteki református istentisztelet közvetítése Cserépfalváról</i> 13.06 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Húsvéti novellák 19.00 / Bartók rádió <i>Arckép</i> Kamp Salamon karnagy 19.35 / Bartók rádió <i>Budapesti tavaszi fesztivál 2013</i> Bach: Máté-passió 23.20 / M1 <i>A Megfeszített (magyar zenés film)</i>	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu, ismétlés: 23.00) 13.18 / Bartók rádió <i>A Londoni Régizene-akadémia együttesének hangversenye</i> Bach–Esfahani: A fuga művészete BWV 1080 21.15 / Duna Tv <i>Quo vadis? (amerikai játékfilm, 1951) (162')</i> 22.00 / M1 <i>Twist Oliver (angol-cseh-francia film, 2005) (125')</i> 22.40 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Arvo Pärt: Darf ich... 22.40 / Duna World <i>Húsvéti készülődés Délvidéken, Felvidéken (magyar dokumentumfilm)</i>	8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.00 / M1 <i>Gondolatok a Bibliában</i> Hitetlen Tamás 9.20 / M1 <i>Református magazin</i> 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i> 9.45 / M1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 18.25 / Duna World <i>Húsvét titka</i> 19.35 / Bartók rádió <i>A Berlini szimfonikus zenekar Bruckner-hangversenye</i> Benne: Te Deum 23.20 / M1 <i>MűpArt-koncertek</i> Bach: Máté-passió

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / **EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evetel@kgyt.hu). **Munkatárs:** Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kossilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a MediaLOG Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a MédiaLOG ingyenes telefonszámán: +36-80/106-000 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

